

Tubak-Rain

Kustannusosakeyhtiö Tietäjä, Viipuri

TUBAL-KAIN

Ja kun rukoillette, niin älkää turhia
hokeko niinkuin pakanat (ulkopuoli-
set), jotka luulevat, että heitä heidän
monisanaisuutensa tähden kuullaan.

Matt. 6: 7.

RUUSU-RISTI-KIRJASTO N:o 5.

TUBAL-KAIN

TUTKIMUKSIA 1 MOOSEKSEN KIRJAN NELJÄN
ENSIMÄISEN LUVUN SALATUISTA ARVOISTA

KIRJOITTI

J. R. HANNULA

KUSTANNUS O. Y. TIETÄJÄ, VIIPURI

SISÄLLYS:

Miten Raamattua on luettava	Siv.	5
Mooseksen luomispäivät	„	8
Raamatun esitys ihmisen luomisesta	„	21
Kainin suvun historia	„	43

RAUMALLA

O. Y. LÄNSI-SUOMEN KIRJAPAINOSSA

1 9 2 3

MITEN RAAMATTUA ON LUETTAVA?

Raamatun esitys on puettu enimmäkseen historian muotoon. Sellaisena me ihmiset saatamme sitä lukea uskonnollis-tunteellisena hartauskirjana; jollainen lukeminen on omiansa vaikuttamaan lukijassa uskonnollista tunnevärähtelyä ja herkkyyttä. Tai ihminen voi lukea Raamattuaan älyllisenä luku- ja tutkimuskirjana; jolloin lukijaa saattavat kohdata älylliset ristiriidat itse tekstissä, tai rinnastaessa sitä luonnon-tieteellisiin tutkimuksiin ja havaintoihin. Sellaisista ristiriidoista ei lukija lopuksikaan selviydy vain älyllisillä tutkimuksilla. Siksi saattaa hän joko palata takaisin tunteellis-hartaudelliseen lukutapaan, tai pysähtyä kielteisen arvostelijan kannalle. Mutta jatkettuaan jompaakumpaa lukutapaa, tulee hän kerran huomaamaan, että hänen on siirryttävä *ulkopuolista* tutkijasta *sisäpuoliseksi* tutkijaksi. Se tapahtuu *käytännöllis-tahtoperäisten* ponnistusten kautta. Ja mikäli ihminen siinä onnistuu, tulee hän samalla huomaamaan, että Raamattu onkin kauttaaltaan ja ensisijassa meidän sisäisen ihmisemme ihmistymisen ja jumalaistumisen historiaa. Sellaisen historian kulkejoina on keskuudessamme aina esiintynyt ihmisiä, joiden sisäinen ihmisyyys ja jumalallisuus esiintyy *luovana* taiteellisessa kauneudessa, älyllisessä nerouksessa ja siveellisessä pyhyudessa. Ja vakavasti ristiriitoihin tullut elämän- ja raamatuntutkija joutuu kysymään: Mikä syy tai laki on tuottanut luovat nerot, taiteilijat ja pyhimykset? Myöntäkäämme: asianomaisen taiteilijan, neron tai pyhimyksen omiin

pitkiin ponnistuksiin ja *työhön* sisältyvä luonnollinen sisäisten voimien ja uinuvien mahdollisuuksien avautuminen, kukkaansa puhkeaminen ja käyttökelpoisiksi järjestäytyminen. Koettakaamme jumalaistuneen neron, taiteilijan tai pyhimyksen keralla ymmärtää, että se ihminen, yli-ihminen tai jumal-ihminen, jonka sisäiset voimat ja arvot ovat niin kypsyneet ja järjestyneet, että siinä samalla kertaa esiintyy tunteen taiteellinen kauneus, järjen nerollisuus ja tahdon siveellinen pyhimyksellisyys, että hänellä on pitkä, aina korkeimpaan, puhtaimpaan, kauniimpaan ja valoisampaan tähtäävä pyrkimyksen, työn ja toiminnan historia takanaan. Hänen historiaansa sisältyy monien kymmenien, kenties satojen ruumistusten, maallisten elämien, työt ja ponnistukset.

Raamattu onkin tuollaisten huippuunsa täydellistyneiden, jumalaistuneiden olentojen kirjoittama kirja. Ulkonaisen historian muotoon ja vertauskuvallisiin esityksiin he ovat kätkeneet omat pitkät, työhön ja uurastukseen sisältyvät kokemuksensa: voittonsa ja tappionsa, onnistumisensa ja epäonnistumisensa, erehdyksensä ja viisastumisensa.

Pyhä kirja ei siis suinkaan ole ensisijassa vain *ulkonaisen ihmiskunnan*, vaan ennen kaikkea *sisäisen ihmisyyden* historia. Se on avuksi silloin ja niille ihmisille, jotka sisäisessä historiassaan joutuvat vaikeitten ristiriitojen ja ratkaisujen eteen, ja silloin tuntevat tarvitsevansa syvempää tietoa elämän totuuksista, siitä pyhästä maasta ja Jumalan valtakunnasta, joka on *ihmisessä sisäisesti*. Senpätähden — sen voimme ymmärtää — ei kukaan lopultakaan pääse pyhien kirjojen viisauden perille muuten, kuin *antamalla itsensä sen viisauden lunnaiksi*, s. o. kulke-malla samojen vaikeuksien ja kokemuksien kautta, kuin sekin, joka samaisen pyhän kirjan on kirjoittanut. Vasta silloin — senkin voimme ymmärtää — osaa ihminen käyttää avukseen niitä ristiriitojen ratkaisuja, jotka sisältyvät pyhän kirjan historiallisiin

ja muihin omituisilta näyttäviin esityksiin. — Kyllä-hän alkavakin sisäisen historian taivaltaja voisi käyttää avukseen sellaisia suoranaisia pyhän kirjan käskyjä ja kehoituksia, kuin: »Älä tapa», »älä varasta», »älä himoitse lähimmäisesi huonetta», j. n. e.; vieläpä tällaisiakin: »Älä tee pahalle vastarintaa», »rakastakaa vihollisianne ja rukoilkaa niiden edestä, jotka teitä vainoavat». Mutta vasta joutuessaan syvästi vaikeiden tehtävien ja niihin sisältyvien ristiriitojen eteen, joissa ihmisen on, niinkuin sanoimme, uskallettava antaa käytännöllinen itsensä ratkaisun hinnaksi, vasta silloin hän saattaa tulla huomaamaan, kuinka hänen edeltäjänsä ovat pyhien kirjojen historiallisilta ja omituisilta näyttäviin kohtauksiin kätke-neet löytämänsä ja tekemänsä ratkaisun samanlaisessa asiassa ja vaikeudessa.

Pyhän kirjan sinetit ja viisaus ei siis aukene yksistään hartaudella, tai älyllisellä mietiskelyllä, vaan niihin liittyvällä käytännöllisellä *työllä, teolla*. Ryhtyessään koko voimallaan tekemään sitä työtä ja sillä tavalla, kuin profeetat tekevät ja käskvät, silloin ei ihminen voi olla joutumatta samoihin välttämättömyyksiin, samoihin ristiriitoihin ja kokemuksiin, joihin pyhien kirjojen kirjoittajat ovat joutuneet.

MOOSEKSEN LUOMISPÄIVÄT.

Ensimmäisen Mooseksen kirjan ensimmäisessä luvussa esitetty luomiskertomus sisältäneen ne suuret aikakautiset peruslait, jotka vallitsevat suurempien ja pienempien maailmojen ja tajuntakeskuksien jatkuvassa ulkoisessa ja sisäisessä luomisessa: aurinkokuntien ja niiden kiertolaisten elämässä, lapsen ruumiin muodostumisessa, ihmisen sisäisessä ihmistymisessä, jumalaistumisessa, j. n. e.

Kuitenkin tämä viimeksi mainittu luominen, jota voisimme sanoa ihmisen sisäisen tajunnan luomiseksi, on jokaista meitä lähimpänä ja velvoittavimpana. Sillä ihminenkin on toiselta puolen ja alkutilaansa vain kuin kimppu luonnon alkuvoimia, kuin tiedoton pyörre elämän suurella merellä, johon aika-kausien kuluessa, vähitellen ja hitaasti, muodostuu ulkoisia ja sisäisiä aistimia; joihin tarttuen suuret alkuvoimat vaikuttavat järjestyvään ihmispyörteeseen ja vievät häntä mukanaan.

Näin liikkeelläollen joutuvat ihmispyörteet aistitsevana olentoina tavallaan hinkkautumaan luonnon alkuvoimia ja niissä syntyviä ja muodostuvia toisia ihmispyörteitä vastaan. Tästä hinkkautumisesta syntyy eräänlainen elimellinen sähköistyminen, joka vuorostaan tulee siksi alkuvoimaksi, joka synnyttää sisäkohtaisesti yksilöityvän inhimillisen järkitajunnan, joka vuorostaan vähitellen tulee ihmispyörteen ohjaajaksi sisästäpäin.

Näin saatamme löytää lähtö- ja yhtymiskohdan ihmisen kahdenlaiselle toimintaan hälyyttäjälle, ulko-

naiselle ja sisäiselle. Samaa tietä saatamme joutua puhumaan myöskin ihmisen kahdenlaisesta *minästä*, minätajunnasta; puhumme alemmasta eli kuolevaisesta, sekä ylemmästä eli kuolemattomasta minästä. Alempi minä mielellään viehättyy ulkonaiseen aistihälyyttäjään, kun taas ihminen ylemmässä minänsään kääntyy ja viehättyy kuuntelemaan sisempien maailmojen ääntä ja elämää, sekä alkaa niiden arvoissa yksilöityä. Sentähden voidaan tämänkin luomisesityksen avulla ja valossa seurata ihmisen sisäistä luomista eli yksilöitymistä. Sellaisena se vastaa muita vanhoja luomis- eli vihkimysmenoja, joissa yleensä on seitsemän; niinkuin esim. Matteuksen 24 luvussa — mainitaksemme vain yhden — jossa puhutaan vanhan maailman häviöstä ja uuden tuskallisesta syntymästä. — Rinnastaessamme nämä kaksi esitystä, huomaamme niissä kuitenkin sen eron, että Matteuksessa katsotaan asiaa paremmin kielteiseltä puolelta, nim. vanhan tajunnallisen maailman häviämisenä, kun tässä taas katsotaan asiaa myönteiseltä puolelta, uuden tajuntatilan luomisena. Tämä eroavaisuus on luonnollista, johtuen siitä, että Mooseksessa aletaan suorastaan alusta, luomisesta, ilman edelläkäyneitä siveellisiä harjoituksia, kun taas Matteuksen yllämainittu esitys on loppusuoritusta edelläkäyneistä pitkistä ja vaikeista siveellis-henkisistä harjoituksista, joissa oppilasta on Mestarin johdolla valmistettu vaikeaan henkiseen uudestisyntymiseen.

Koettakaamme nyt lähteä seuraamaan Mooseksen esitystä maailman luomisesta yksinomaan ihmisen henkisen yksilöitymisen kannalta. Pitäen mielessämme sen, että ihminen on ulkonaisesti ja sisäisesti kosketuksessa suurten alkuvoimien kanssa, silloin ymmärrämme, että mitä alkeellisemmassa tilassa ihminen toimii, sitä enemmän hän toimii ulkonaisen aistihälyyttäjän ja alemman minänsä johtamana, ja taas, mitä pidemmälle ihminen sisäisesti yksilöityy, sitä enemmän hän kuuntelee sisäistä hälyyttäjää ja

korkeamman minänsä ääntä. Sentähden kun sanotaan: »Alussa Jumala loi taivaan ja maan», niin tuo »alku» — kun on kyseessä ihmisen sisäinen luominen — ei ole vain kerran sattunut ja ohimenevä ilmiö, vaan on sekin yhäti jatkuva, joten ihminen todellisuudessa ja tavallaan elää aina »alussa», samoin kuin hän myös elää aina jatkuvassa »lopussa»; jotain ihmisessä aina alkaa ja jotain hänessä aina loppuu. Ihmisen elämä on ainaista kasvua eli ylimenotilaa alemmasta ylempään ja järjestyneempään käsitysjä tajuntatilaan. Sisäisen ja siveellisen luomisen alku on aina siinä, että ihmisen käytännöllinen toimintanhälyyttäjä siirtyy ulkonaisesta aistikiihotuksesta sisäisen ja syvemmän elämän ihanteelliseksi kaipuiksi ja ikävöimiseksi. Taivaan ja maan alussa luominen on siinä, että ihminen oppii elämässä yleensä ja määrätyissä tehtävissä erittäin erottamaan niiden maallisen eli katoovaisen ja niiden taivaallisen eli henkisen arvon. Uusi »taivas» on se käsitys elämästä minkä ihminen saa sisäisessä heräämyksessään ja ihanteessaan. Taas »maa», jonka Jumala tämän siveellisen ja henkisen luomisen alussa luo, on ihmisen siihenastinen ja käytännöllinen elämä.

Tämä »maa», tämä siihenastisen käytännöllisen elämän näyttämö, se on alussa »autio ja tyhjä», koska siinä ei vielä silloin ole toteutettu sitä ihannetta, ei viljelty sen ihanteen arvoja, jonka hän sisäisessä heräämyksessään on nähnyt. Vaikka maa, sekä aineellinen että siveellis-henkinen, olisi kuinkakin viljelty hänen ympärillään, on se kuitenkin autio ja tyhjä hänen kannaltaan; hänen sisäinen Jumalansa ei silloin vielä ole varsinaista siveellis-henkistä luomistyötään alkanut. Hänen siveellis-henkisessä maailmassaan vain »Jumalan Henki liikkuu vetten päällä», s. o. ihmishengen jumalainen Järki etsii käytännöllisessä elämässä ja tunnelmiensa syvien vesien sumuisessa tuskassa tukikohtaa ja laskeutumisen mahdollisuutta niille ihanteille ja tehtäville,

joiden synnytystuskia hän sielussaan kantaa. Hän on kuin sotka aavalla merellä, etsien paikkaa tulevalle pesälleen, ihanteensa käytännölliselle ilmentämiselle. Hänen sisässään hautuu ja syntyy uusi elämä, ja hän ei tietämättömyytensä pimeydessä näe mihin hän sen sijoittaisi. Siksi hänen kaihoava jumalainen henkensä tuskassaan huutaa: »Tulkoon valkeus!» Tulkoon se elämän kosketus ja kokemus, joka valaisee tajuntani pimeydessä! Tätä pimeyttä minä en kestä, siksi tulkoon valkeus ja näyttäköön minulle minun osani ja minun paikkani elämässä!

Ja kohta kun ihminen tämän tosissaan sanoo, kun hän tosissaan antaa luvan, silloin kyllä valo tulee; ja näyttää hänelle hänen paikkansa elämässä. — Mutta eivätkö ihmiset sitten *tosissaan* sano? Eivätkö he tosissaan tahdo *tietoa* ja *valoa*? — Eivät! He sanovat sen arkaillen ja epäröiden. Ihmisistä sentään toiseltapuolen tuntuu ikäänkuin pimeys ja tietämättömyys heitä pukisi ja vaatettaisi; on niinkuin heidän olonsa tietämättömyydessä tuntuisi turvallisemmalta. — Niinkö? Luulisipa jokaisen haluavan tietoa ja valoa! — Niinpä luulisi. Mutta sanoa tosissaan: »Tulkoon valkeus», merkitsee samalla, että ihminen on altis *alistumaan* uudelle, henkisemmälle näkökannalle, että hän on valmis *ottamaan vastaan* sen henkisen tehtävän, jonka sisäinen valo hänelle näyttää ja paljastaa; että hän on valmis asettamaan käytännöllisen elämänsä sille kannalle, että se sellaisenaan olisi jotenkin valona maailman pimeydessä.

Ja sellaiseen on ihminen hidas alemmalta luonnoltaan. Hänen sisäinen henkensä kyllä valosta iloitsee, ja siksi »Jumala näki valkeuden hyväksi» ja »erotti valkeuden pimeydestä», kutsuen »valkeuden päiväksi ja pimeyden hän kutsui yöksi». Jumalainen henki ihmisessä riemuitsee ja valaisee ihmisen järkeä ymmärtämään elämää uudella, syvemmällä tavalla, jotta hän löytäisi työnsä ja paikkansa pysyväisemmän elämän tasolla. Tietämättömyys on yötä,

pimeyttä, toimetttömyyttä, mutta tieto on valoa ja synnyttää päivän, vaikkakin se olisi saavutettu vaikean ja tuskallisen etsiskelyn jälkeen. Siksi hän nyt, valon saavutettuaan, alkaa pitää itseään henkisesti hereillä, kyetäkseen selviytymään henkisessä tehtävässään ja niissä vaikeuksissa, joita elämä ja hänen oma kohtalonsa yhä hänen tielleen kohottelee. Sillä niissä, hänen ja hänen tehtävänsä kohtaloon sisältyvissä vaikeuksissa, on hänen osattava kutsua esille vielä suurempi valo, voidakseen nähdä, ymmärtää ja päättää, mihin suuntaan hänen taas on kuljettava.

Näinollen tämä etsiskelyn ja kokemuksen kautta saavutettu valo on aina lisääntyvä tieto ja kyky erottaa valkeus pimeydestä, yö päivästä, erottaa ja sivuuttaa ne vähemmän tärkeät asiat, jotka kuuluvat joko tietämättömyyteen tai menneisyyden yöhön, niistä enemmän tärkeistä asioista ja tehtävistä, jotka omaksuttuina ja koettuina synnyttävät päivän. On siis tavallaan kyseessä sama asia jota *vedanta*-filosofiassa sanotaan *viveka*, s. o. kyky erottaa todellinen epätodellisesta.

Toisena luomispäivänä Jumala sanoi: »Tulkoon kansi vetten välille erottamaan vesiä vesistä.» Ja »Jumala teki kannen ja erotti vedet, jotka olivat kannen alla, vesistä, jotka olivat kannen päällä»; ja »Jumala kutsui kannen taivaaksi».

Mitähän tämä merkinnee? — Asioiden ja niiden järjestelyssä kohtaavien vaikeuksien siirtymistä sisäkohtaiselle, astraaliselle eli sielulliselle tasolle. Kyky erottaa ja luokittaa asioita niiden siveellis-henkisen arvon ja tärkeyden mukaan, joka saatettiin alulleen käytännöllisten tekojen tasolla, siirtyy nyt myöskin tunne- eli vesiruumiin alalle. Ihmisen aikomus omaksua uusi, siveellisesti ja henkisesti arvokkaampi näkökanta asioissa, kohtaa ankaraa vastustusta hänen vesi- eli himoruumiinsa taholta. Vesiruumis, joka on eläimellisten himojen ja inhimillisten tunteitten koti ja välittäjä, se on tottunut värähtele-

mään entisen elämänymmärryksen mukaan, eikä sitä ole niinkään helppo järjestää uuden näkökannan mukaan. Mutta se täytyy tapahtua, ja siksi erottamiskyvyn nyt on läväistävä myöskin himo- ja tunne-elämän syvät vedet; hänen täytyy oppia erottamaan ne vedet, himot, jotka kuuluvat maahan niistä vesistä, tunteista, jotka kuuluvat taivaasiin. Hän ei mitään suorastaan hävitä; hän vain *järjestää*, hän asettaa kannen maallisten himojensa ja taivaallisten tunteittensa välille; jotka kaikki ennen olivat yhtenä kaaoksena. Hän ei mene holtittomasti entisten tunnevärähtelyjensä mukana, eikä myöskään vimmatuissa taistelussa niitä polje tai hävitä; hän vain oppii liikkumaan niiden keskellä ja syvyyksissä hillitysti, kieltäytyen itse niitä nautinnossa hellimästä ja ravitsemasta, mutta opettelee sensijaan käyttämään niiden värähtelyvoimia uuden, siveellis-henkisen elämänymmärryksensä mukaisen maailman luomisessa.

Näinollen tämä onkin siis samaa, kuin mainitsemamme vedanta-filosofian *vairagja*, s. o. välinpitämättömyys epätodellisesta, himottomuus.

Kolmantena luomispäivänä Jumala sanoi: »Koontukoot vedet taivaan alla yhteen paikkaan, niin että kuiva näkyy». — Toisena päivänä opittiin asettamaan »kansi» eli taivas himo- ja tunne-elämän alempien ja ylempien vesien väliin, niin että kannen alle jäivät karkeammat himojen vedet, ja taas kannen päälle hienommat ja kevyemmät tunteitten vedet. Nyt, kolmantena luomispäivänä, tulee totuudenetsijä huomaamaan, että myöskin hänen älynsä ja ajatus-elämänsä on vajonnut himojen vesiin; himoelämän pauhaavat myrskyaallot peittävät ja huuhtelevat hänen älynsä maita ja mantereita, niin ettei ylempi älyllis-henkinen sivistysviljelys niissä ole mahdollinen. Tästä himojen aallokosta täytyy totuudenetsijän kyetä ajatuselämänsä maa eli manner kohottamaan ja vapauttamaan.

Näin saadaan muodostumaan »kuiva maa», s. o.

himoton ajatuselämä, jossa henkisen ajattelun siemeniä saatetaan viljellä. Samoin muodostuu »meri», s. o. rajoitettu ja hillitty tunne-elämä, joka meren lailla tuoreudellaan kostuttaa ajatuselämän maata, jottei se liiallisessa ja yhtäkkisessä kuivuudessaan kävisi hedelmättömäksi.

Ei siis ajatus- ja tunne-elämän alkuvoimia mitenkään tuhota, vaan ne järjestetään alkuperäisestä kaaostilasta ja älyllisestä omanedun tavoittelusta henkiselle ajatuselämälle käyttö- ja viljelyskelpoiseen kuntoon. Aivan niinkuin on maapallomme nykyinen ylimenotila maiden ja merien suhteessa toisiinsa. Jos kaikki maapallomme meret liian äkkiä kuivatettaisi, saataisi kyllä paljon pinta-alaa maanviljelykselle, mutta pian kaikki kuivuisi, ja maa jäisi autioksi erämaaksi. Jos taas vesi kauttaaltaan peittäisi maanpinnan, ei silloinkaan voitaisi mitään maanviljelystä harjoittaa. Mutta kun maapallomme maa ja vedet ovat nykyisellä tavalla erotetut ja järjestetyt, saatetaan siinä harjoittaa nykyisenlaista maanviljelystä, ja vähitellen siirtyä toisenlaisiin oloihin, jolloin maa ja vesi kukaties ovat toisenlaisessa suhteessa toisiinsa. — Samoin on laita ihmisen sieluelämässä. Alkuaan siinä himojen vedet peittävät kaiken älyllisyyden maan, jossa ei älyllis-henkinen sivistysviljelys ole mahdollinen. Mutta jos taas ihmisen sieluelämässä himoelämä yhtäkkiä ja väkivaltaisen tyrannimaisesti hävitettäisi, käpristyisi ihmisen sieluelämä kuivuudessaan niin, ettei siinä mikään ylimenoviljelys olisi mahdollinen. Elämä ei ole alkua-aineiden hävittämistä, vaan niiden edelleen luomista, muuttamista ja järjestämistä. Sanoohan luova Jumala edelleen: »Vihannoikoon maa ja kasvakoon ruohoa, jossa on siemen, ja hedelmäpuita, jotka lajiensa mukaan tuottavat maan päällä hedelmää, jossa niiden siemen on.» Niinkuin tavallinen meri nykyisessä ylimenotilassaan kostuttaa maan höyryllään ja siitä johtuvalla sateella, jotta kasvullisuus

maassa voisi kasvaa, samoin alkavan ja puhdistuksen-ylimenotilassaan olevan totuudenetsijän rajoitettu ja päättävästi hillitty himo- ja tunne-elämä luovuttavat kosteudessa voimansa henkistyvälle ajatus-elämälle. — Kaikki tämä kuitenkin ja vain sillä ehdolla ja edellytyksellä, että ihminen koko tahtonsa voimalla ylläpitää siirtymisen mahdollisuutta jatkuvan henkisen harrastuksen ja työn kautta.

Näin tehden »maa vihannoi ja kasvoi ruohoa, joka teki siementä lajiensa mukaan, ja puita, jotka lajiensa mukaan tuottivat hedelmää, jossa niiden siemen oli».

On huomattava erikoinen piirre ja yhtäläisyys kasvi- ja ajatuselämän välillä: kumpikin tuottavat tuloksia ja hedelmiä lajiensa ja siemenensä mukaan. Ajatuksillaan ja niiden laadulla ihminen siementää tekonsa ja kasvattaa kohtalonsa.

Juuri tämä on erikoisesti ominainen piirre kolmannen luomispäivän työlle: oppia ajattelijana ja ajatusolentona tuntemaan ajatuselämän, logiikan ja syyn- ja seurauksen lakeja, jossa edellinen ajatus on siemenenä seuraavalle ajatukselle ja teolle; joka taas vuorostaan aikaansaa ihmisen karmallisen kohtalon, ja sitoo hänet siihen. Karmallista kohtaloa ja siihen sitovia ajatuselämän siemeniä ovat taas kaikki alemman ajattelun *pyyteet* henkisessä elämässä. Jokainen omaan itseensä kohdistuva *toivomus*, vaikka kuinkakin hieno ja ylevä, tekee henkisen ahertajan palkkalaiseksi, ollen samalla se siemen, joka sitoo hänet karmalliseen kohtaloonsa. — Oppiessaan tätä lakia tuntemaan, kieltäytyy henkinen ahertaja vähitellen *siementämistä* ajatuksiaan ja tekojaan millään itseensä kohdistuvilla pyyteillä ja toivomuksilla; hän toimii vain itse työn tähden, vapaana ja sydämensä ilolla, vaatimatta ja toivomatta keltään mitään, tai syyttämättä ketään mistään. — Onhan tavallisessakin maanviljelyksessä jo ainakin *banaani* siemenettömän hedelmän esikoisena ja ennustajana.

Kolmas luomispäivä edustaa siis tavallaan samaa, kuin vedanta-filosofian *shatsampatti*, eli älyllisten hyveitten kehittäminen, hyvä käytös. Ei hyvä käytös vain tavallisessa inhimillisessä merkityksessä, noudattamalla inhimillisen siveys- ja käyttäytymistavan sääntöjä, vaan hyvä käytös sillä tavalla, että löytää ja oppii tuntemaan itse ihmisessä ja luonnossa kirjoitettuja ja vallitsevia järjellisiä ja jumalallisia lakeja, sekä ajatteleva ja toimiva niiden kanssa yhä kohonevassa sopuinnossa.

Neljäntenä luomispäivänä Jumala sanoi: »Tul-
koon valoja taivaan kanteen erottamaan päivää
yöstä, ja olkoon ne merkkeinä ja osoittakoot aikoja,
päiviä ja vuosia ja olkoot valoina taivaan kannessa
paistamassa maan päälle.» Ja »Jumala teki kaksi
suurta valoa, suuremman valon hallitsemaan päivää
ja pienemmän valon hallitsemaan yötä, ja tähdet.
Ja Jumala pani ne taivaan kanteen paistamaan
maan päälle ja hallitsemaan päivää ja yötä ja erotta-
maan valkeutta pimeydestä».

Tämä neljäs luomispäivä on siitä merkittävä, että
nyt valo luodaan ja järjestetään uudelleen. Ensimmäi-
senä luomispäivänä Jumala jo sanoi: »Tul-
koon val-
keus», ja valkeus tuli, ja nyt taas luodaan »valoja
taivaan kanteen» paistamaan maan päälle.

Seuratessamme ja käyttäessämme vain ihmisen
siveellisen ja henkisen yksilöitymisen avainta saa-
tamme sanoa, että neljäntenä luomispäivänä totuu-
denetsijä sisäisesti ja pysyväisesti avautuu siihen
sisäiseen ja henkiseen valoon, josta hän »alus-
sa» eli ensimmäisenä luomispäivänä sai ihanteellisen säteen.
Välillä olevien luomispäivien aikana tämä ihanteelli-
nen valon väläys järjestyy kokemukseräiseksi tie-
doksi, kunnes se nyt leimahtaa yksilölliseksi, ihmisen
tajunnassa valaisevaksi valoksi. Ne kaksi valoa ovat
ihmisen alemman ja ylemmän minän valot, jotka nyt
uudelleen järjestäytyneinä paistavat ihmisen sisäi-
seltä eli henkiseltä taivaalta alas maan päälle, s. o.

maisena ihmisen aivotajuntaan. Tämä ei ole vain hetkellinen väläys valosta aivotajuntaan, vaan se on pysyväinen *ymmärtämisen* tieto ja valo, jossa ihminen sisäisesti ymmärtää elämän syviä asioita. Tavallinen äly ja materialistinen tutkimus katselee asioita ulkoapäin, mutta sisäinen ymmärrys valaisee sisästäpäin ihmisen aivotajuntaa, ja senkautta kaikkia asioita ja tekoja maailmassa. Siksihän Jeesuskin saattaa sanoa vihkiytyville opetuslapsilleen: »Te olette maailman valo.»

On siis kyseessä erikoinen, sisäisessä valossa, tiedossa ja elämässä yksilöityminen. Ja sellaisena tämä neljäs luomispäivä edustaa paitsi neljättä ominaisuutta valmistavalla tiellä, jota vedanta-filosofiassa sanotaan *mumukska*, pelastuksen kaipuu —, myös neljättä suurta vihkimystä vanhoissa egyptiläisissä mysteριοissa, salaisissa profeettakouluissa: adeptiuden saavuttamista. Sillä sehän se vasta teki ihmisen varsinaisella tavalla yksilöksi, joka saattoi olla mukana henkisessä työssä oman sisäisen tietonsa ja ymmärryksensä valaisemana, joka saattoi työskennellä omalla vastuullaan. Hän ei vielä ollut Mestarin tavalla täydellinen, mutta hän oli täydellinen sillätavalla, että hän sai oppia toimimaan itsenäisesti, oppien erehdyksistään ja tuntien vastuunalaisuutensa. Hänellä ei enää ollut tavallista inhimillistä sallimusta, kohtaloa eli karmaa; hänen täytyi oppia kutomaan kohtalonsa ihmiskunnan kokonaiskohtalosta ja siihen pukeutumaan, sitä kantamaan ja siinä työtä tekemään.

Tässä työssä hänellä on apuna ja oppaana nuo kaksi valoa: pienempi valo hallitsemassa yötä ja suurempi valo hallitsemassa päivää.

Yöllä ja päivällä ovat vastakkaiset ominaisuutensa: yö on kielteinen, päivä myönteinen; yö on pimeyttä, tietämättömyyttä, lepoa, toimettomuutta; päivä valoa, tietoa, työtä ja toimintaa. Kun ihmisessä herää ja järjestyy sisäinen ja tajuinen elämä niin,

että hänessä on hereillä alempi ja ylempi minä, alempi ja ylempi älyllinen valo, alempi ja ylempi asioiden ja tehtävien katseleminen ja ymmärtäminen, silloin alempi äly saa ryhtyä hallitsemaan yötä, ylempi äly päivää.

Mutta mitä tämä *hallitseminen* silloin ennen kaikkea merkitsee? Yksinkertaisesti sitä, että kaikki ne näkökannat, keinot, menettelytavat ja periaatteet, joita alempi, hyötyperäinen äly keksii ja omistajalleen näyttää, kaikki ne, vaikka ne olisivat kuinkakin erinomaisia ja oivallisia, kaikki ne ovat tähän kohtaan tulleet ihmiseltä *tykkänään kielletyt!* Ei kerrassaan mitään *kaksimielisiä keinoja ja takaportteja hyvässä asiassa ja hyvässä tarkoituksessa!* Kaikki sellainen kuuluu pienempään valoon, joka nyt kuuluu yöhön, pimeyteen ja tietämättömyyteen. Kaikki se saa nyt jäädä hänen puoleltaan *lepäämään*. Hänessä täytyy kaikki kasvaa niinkuin päivällä, auringon valossa, työssä ja toiminnassa. — Tämä suurempi valo, joka hallitsee päivää, siis *tekoja*, on ihmisen ja ihmiskunnan henkinen aurinko, Kristus, *totuus ja rakkaus*. Todellisille adepteille on pienempi valo aina hallinnut yötä, s. o. he ovat kieltäytyneet käyttämästä kaikkia niitä keinoja, joita alempi, etuileva ja hyötyperäinen äly etsii ja löytää, ja joita keksintöjä tavallinen ihminen niin mielellään, niin loisteliaasti, niin edukseen ja niin sankarillisesti käyttää kaikilla toiminnan, sivistyksen, maineen ja kunnian kentillä. Taas suurempi valo, totuuden ja rakkauden aurinko, on aina hallinnut todellisesti, sydämessään viisaitten päivää, s. o. ajattelua, tekoja ja toimintaa. Mutta sen jälkeen kuin Kristus ruumistui ruumiilliseen ihmiseen ja tuli niinollen julkiseksi ihmiskunnan aivotajunnalle, sen jälkeen tämä suurempi valo hallitsee koko ihmiskunnan kaikkia tekoja. Nyt ei enää ole mikään todellisesti suurta, sankarillista ja jaloa, ellei siinä ilmene suorastaan ja välittömästi totuus ja rakkaus. Ennen muinoin saattoi esim. *sota*, taistelu isänmaan tai jon-

kun muun hyvän asian puolesta, olla sankarillista, suurta ja jaloa. Mutta kohta kun Kristus, tuo suurempi valo, yhtyi ihmiskunnan aivotajuntaan, siirtyi sotakin yön puolelle, jota vähempi, siis kielteinen valo hallitsee. Niinhän Kristus itse sanookin: »Te olette kuulleet sanotuksi: „Rakasta lähimmäistäsi ja vihaa vihollistasi”. Mutta minä sanon teille: rakastakaa vihollisianne (s.o. vieraita, muukalaisia, toiseen kansaan tai heimoon kuuluviakin) ja rukoilkaa niiden edestä (s. o. auttakaa henkisesti niitä), jotka teitä vainoavat». Sota on jo nykyiselle ihmiskunnalle kiellettyä, ala-arvoista; se on sille *synti* ja *häpeä*. Se on sitä sentähden, että sota, vaikka sitä käytäisi kuinka suuren ja jalon tarkoituksen ja päämäärän puolesta, sota on kuitenkin *itsessään*, välittömästi ja *keinona*, alhaista, raakaa, julmaa, petomaista; se on valhetta ja väkivaltaa alusta loppuun; se on totuuden ja rakkauden vastakohta. Joskin monet uskonnollisetkin liikkeet ovat antaneet apuansa sodalle, ovat »siunanneet» aseita, ovat rukoilleet menestystä ja voittoa jollekin sotivalle joukolle, ei asian todellinen luonne sillä ole muuttunut. Mikäli henkiset ja uskonnolliset liikkeet, tai niihin lukeutuvat yksilöt, oppilaat tai opettajat, ovat niin telneet, joko täydellä tahdolla tai arkaillen, puolella sydämellä, ovat he silloin aina palvelleet Antikristusta; he ovat aina silloin päästäneet Barabbaan ja ristiinnaulinneet Jeesuksen Kristuksen. Aina kun ihminen ampuu ihmisen, tai myötävaikuttaa sotaan, sellaiseen hommaan, jossa ihmisiä tapetaan, aina silloin hän *tappaa Jeesuksen Kristuksen*. Sillä: »kaikki, mitä olette tehneet yhdelle näistä pienimmistä veljistäni, sen olette tehneet minulle».

Nykyisessä ihmiskunnassa, jossa suurempi valo, Kristus, on jo tullut mystérioista julkiseksi, ei mikään päämäärä tai tarkoitus pyhitä valheellisia ja rakkaudettomia keinoja. Kaikki diplomaattinen vehkeily, oveluus ja julmuus, kaikki toisen ihmisen säälimätön kohtelu, tai sen painostaminen ja ahtaalle saattami-

nen hyvässä tarkoituksessa, muka painostetun ja ahtaalle saatetun opiksi, onneksi ja pelastukseksi, kaikki se nyt kuuluu yöhön. Koko ihmiskunnan julkinen elämä — puhumattakaan salaisen tien kulkijoista — arvostellaan nyt toisin, kuin ajassa ennen Jeesusta Kristusta. Se arvostellaan sekä välillisesti että välittömästi, s. o. sekä päämäärässään että keinoissaan, Jeesuksen Kristuksen julkaiseman mittapuun mukaan: totuuden ja rakkauden vaa'alla ja Hänen perustamansa tuomioistuimen edessä. Vai toivoisimmeko me jollekulle kärsimystä ja pahaa, jotta hänelle siitä hyvää koituisi? Pois se! Nykyisessä ihmiskunnassa on sankarillista, suurta ja jaloa vain se, missä ilmenee välittömästi, siis myöskin *keinossa*, totuus ja rakkaus.

Viidennestä ja kuudennesta luomispäivästä emme kykenisi mitään sanomaan. Aavistamme vain, että pyhän kirjan viisas kirjoittaja on sillätavalla kuvailut niitä tehtäviä, kokemuksia ja vaikeuksia, joita munaisissa Mysterioissa Mestarit jatkuvassa työssään ja kehityksessään kokivat. Vasta heissä tuli Jumalan kuva esille. Vasta heissä ja heidän työssään saattoi Jumala sanoa: »Tehkäämme ihminen kuvaksemme, kaltaiseksemme.» — Tästä me myöskin vähän aavistamme, kuinka syvällisen korkea on todellinen ihminen. Ja kuitenkin se on jokaisessa meissä uinuvana siemenenä ja herätettävänä mahdollisuutena.

RAAMATUN ESITYS IHMISEN LUOMISESTA.

Lukiessamme Raamatun esitystä ihmisen luomisesta, huomaamme siinä jaksottaista jatkuvaisuutta. Ensimmäisessä luvussa Elohim — Jumala — luo ihmisen omaksi kuvakseen, Jumalan kuvaksi. Toisessa luvussa Jehova — Herra Jumala — luo ihmisen maan tomusta, joka tomuihminen järjestetään uudelleen useampaan kertaan, jaetaan kahteen sukupuoleen ja puetaan nahkavaatteisiin.

Lähestyessämme tällaista esitystä totuudenetsijöinä, ei meille riitä vain asioiden ylimalkainen toisteleminen, ei ylistelevä kertaileminen; meidän on ponnistauduttava asian sisään, nähdäksemme ja ymmärtääksemme mitä tosiasioita siihen on kätketty. Tällä kertaa riittänee, kun koetamme katsoa asiaa kahdessa suuremmassa jaksossa: a) Nykyisessä ihmisessä piilevien *mahdollisuuksien* luominen ja b) Jatkuva *siveellinen* eli täydellistävä luominen. Sillä kun puhutaan, että meissä ihmisissä on maallinen ihminen ja taivaallinen ihminen, että »niinkuin meissä on ollut maallisen kuva, niin meissä on myös oleva taivaallisen kuva» (Room. 15: 49), ja että meidän maallinen ihmisemme eli personallisuutemme on vielä nelinäinen, ja meidän taivaallinen ihmisemme eli yksilöllisyytemme kolminainen, niin me joudumme itseltämme kysymään: Mistä tämän ihmisen sisäinen rikkaus ja moninkertaisuus johtuu, mikä tekee sen mahdolliseksi? Ja me vastaamme: Kaikki meissä olevat mahdollisuudetkin ovat pitkien, edellisten luomis-

kausien työn tuloksia. Voimme ajatella niinkin suuria luomiskausia, kuin jälessämme olevat Eläinkunta, Kasvikunta, Kivikunta ja kolme n. s. Elementtaalikuntaa. Kaikkien niiden kautta me ihmismonaaditkin olemme kulkeneet, ja kaikissa niissä tehdyn työn tuloksena on meissä nyt joku siemen eli mahdollisuus; niinkuin on esitetty tämän kirjoittajan pienessä kirjassessa: »Luominen».

Mutta samassakin luomiskaudessa — siis myöskin nykyisessä ihmiskunnassa — huomaamme aina kaksi suurta puolikasta: laskeutuminen hengestä aineeseen päin ja palautuminen aineesta henkeen päin. Laskeutuminen on aina mahdollisuuksien laa-
timista, jotka mahdollisuudet jäävät taso tasolta ikäänkuin siemeninä ihmiseen, jotka siemenet taas henkeen palautumisen aikana herätetään ja kehitetään täydellistyneemmäksi yhtymäksi.

Tutkimme ensiksi nykyisen ihmiskuntaluomiskauden mahdollisuuksien luomista eli aineeseenpäin kulkeutumista.

I.

IHMISLUOMISKAUDEN MAHDOLLISUUKSIEN LUOMINEN.

Ihmiskuntaluomiskauden mahdollisuuksienkin luomista täytyy katsoa vielä kahdessa jaksossa, s. o. ensimmäisessä ja toisessa luomisessa.

1. *Mahdollisuuksien luominen ensimmäisessä eli jumalallisessa luomisessa.* — Nämä mahdollisuudet eivät ole luodut ollenkaan niissä olosuhteissa, joissa me nyt elämme; meidän maailmamme ei ollut ollenkaan ilmentyneenä sellaisena kuin me sen nyt näemme. Päästäksemme mietiskelyssä takaisin siihen aikaan ja olotilaan jossa taivaallisen ihmisemme mahdollisuudet aineeseenpäin laskeutuessa luotiin, täytyy meidän koettaa ajatuksissamme purkaa

maailma takaisin siihen tilaan, jossa se oli ihmiskuntaluomiskautemme taivaallisen ihmisen mahdollisuuksia luotaessa. Ajatellaan, että maapallomme — esim. lämpötilan muuttuessa — purkautuisi *kiinteästä* tilastaan, asettuen *nestemäiseen* tilaan, ja siitä edelleen *höyrytilaan*. Eihän ole mitenkään järjetöntä ajatella ja olettaa, että maapallomme on joskus ollut siinä tilassa, että höyry oli sen *karkein* muodostuma. Siitä voimme ajatella edelleen höyrytilan purkautumista ja uudelleenrakentumista siihen tilaan, jota nyt sanomme fyysilliseksi *eetteriksi*. Eetteritilan purkaututtua tulemme *astraali-* eli *tunnetasolle*, josta sielulliset ilmiöt purkautuvat; niinkuin salama- ja sähköilmiöt purkautuvat eetteritasolta. Ajatellaan edelleen tunnetason purkautumista ja uudelleenrakentamista *ajatusmaailman* tilaan. Ja kun sekin tila puretaan vielä alemmasta ja ylemmästä tilastaan, tulemme *korkeamman tunteen* eli rakkauden tasolle, toisin sanoen sellaiseen tilaan, jossa elämä on mahdollinen jumalallisen rakkauden lakia noudattamalla. Ja vielä senkin sisällä, rakkautta oppaanamme noudattamalla, tulemme sille tasolle, jota sanomme *hengen tasoksi*, aatmaksi tai nirvaanaksi.

Täältä, aatmasta eli hengen tasolta lähtien, voimme seurata taivaallisen ihmisemme mahdollisuuksien luomista. Täällä, henkemme syvyyksissä, meidän vielä syvempi ja sisäisempi Jumalamme, suuren maailmamme Luojan eli Logoksen elähyttämänä, loi meidät *mieheksi* ja *naiseksi*, s. o. *mies-naiselliseksi*, täydellisen olennon perikuvaksi, tai sen perikuvan mukaiseksi. Tämä merkitsee — niinkuin sitä voimme ymmärtää — että me laskeuduimme puhtaasti henkisestä tilastamme vähän ulommaksi, aineeseenpäin, buddhiselle eli korkeamman tunteen tasolle, jossa eläminen jumalallisen rakkauden eli jumalallisen *naisellisuuden* turvissa ja elähyttämänä oli mahdollinen.

Kun se läksy oli opittu ja silloiset mahdollisuudet

loppuun kulutettu, laskeutui eli pukeutui elämä *jumalallisen järjen* eli *miehellisyyden* piiriin. Ja silloin ihminen ilmensi itsensä jumalallisen perikuvan mukaan, mies-naisellisena olentona. Tämä oli mahdollinen sentähden, ettei mitään alempia voimia, kuin jumalallinen *totuus* ja *rakkaus*, ollut ihmistä ympäröimässä ja koskettamassa. Mitkään järeämmät voimat, älyllinen laskelmaperäisyys ja himot, eivät silloin ihmistä koskettaneet. — Se oli tämän luomiskauden ihmiskunnan lapsuuden kultaista aikaa, elämää sisäisen Jumalamme ja Isämme kodissa.

Mutta kerran ihmiskunta tietenkin kulutti loppuun silloiset autuaalliset mahdollisuutensa, ja se sai tuntea olevansa kyllin vaurastunut astuakseen alempaan maailmaan, suurempien vaikeuksien keskelle, jossa totuus ja rakkaus eivät välittömästi häntä suojelleet. Ja niin tulemme

2. *Mahdollisuuksien luomiseen toisessa eli maisen ihmisen luomisessa.* — Niinkuin meidän taivaallisen ihmisemme alku — joka meissä nyt on sisäisenä ja ihanteellisena mahdollisuutena — on sisäisimmän Jumalamme ja Logoksen luoma ja elähyttämä, samoin taas meidän nykyinen mainen- eli personallinen ihmisemme on vuorostaan taivaallisen ihmisemme ja Jumalamme itsestään luoma varjo eli vuodatus. Meidän maisen ihmisemme mahdollisuuksien alku sisältyy sanoihin: »Ja Herra Jumala teki ihmisen maan tomusta ja puhalsi hänen sieramiinsa elävän hengen, ja niin tuli ihminen eläväksi sieluksi.»

Tähän lauselmaan sisältyy kaksi asiaa: *maan tomu* ja *elävä sielu*. Maan tomu ei suinkaan tässä merkitse meidän karkeata maatamme; jota ei vielä silloin, ainakaan ihmisen tietoisuuden kannalta katsoen, ollut olemassakaan. Se maan »tomu» oli vain tämän personallisen maailman sisin ja hienoin tila, se jota nykyään sanomme *alemma'si älytasoksi*. Taivaallinen eli *henkinen* ihmisemme vuodatti

itsensä henkisiltä tasoilta sielulliselle tasolle, ja tuli niin ilmentyessään itsekin *sielulliseksi* olennoksi. Alemman älyn taso edusti silloin ja niissä oloissa maata, alempaa maailmaa, jonka vaikutuksen ja vaikeuksien alaisena ihminen sai oppia elämään. Sillä, niinkuin sanoimme, tällä tasolla ja sielullisena olentona ei ihminen enää ollut välittömästi Totuuden ja Rakkauden ympäröimänä ja suojeluksessa. Ihminen sai oppia ajatusolentona huolehtimaan itse itsestään. Juuri tämä sama piirre: *itsestään huolehtiminen*, on vieläkin alemman älyn ja alemman miehellisyyden tunnusmerkki. Ihminen sai oppia seisomaan hiukan enemmän omilla jaloillaan *miehenä, ajattelijana, älyllis-sielullisena* olentona.

Tässä, Aadamin, miehellisyyden eli älyllisyyden tasolla, saimme me mainen ihmiskunta elää ja toimia yhden n. s. pienemmän iankaikkisuuden, kierroksen eli luomiskauden, harjoitellen käyttämään ja inhimillisiksi muuttamaan niitä alemmassa, oikeastaan eläimellisessä värähtelytilassa olevia voimia, joita me viimeksi, lähinnä edellisessä n. s. suuremmassa luomiskaudessa eli iankaikkisuudessa, eläinkunnassa, olimme eläinkuntatilaan soinnuttaneet.

Tämä ihmiskuntamme silloinen työ ja tehtävä sisältyy luomiskertomuksen sanoihin: »Kun Herra Jumala oli tehnyt maasta kaikkinaiset kedon eläimet ja kaikkinaiset taivaan linnut, toi hän ne Aadamin eteen nähdäksensä kuinka hän ne nimittäisi.» Tämä merkitsee: Jumala ihmisessä tarkkaili, kuinka ihminen käyttäisi ja kuinka hän vaikeuksissa läpäisisi niillä eläimellisessä värähtelytilassa olevilla alkuvoimilla, jotka nyt olivat, edellisten luomiskausien työn tuloksena, ihmisen käytettäväksi joutuneet. Työskentelyllään alemman älyn piirissä — joka saattoi kestää suunnattoman pitkiä aikakausia —, ja siten muuntaen eläimellisiä alkuvoimiaan inhimilliseksi ajatus-elämäksi, tuli ihminen tuntemaan silloiset voimansa, mahdollisuutensa ja rajoituksensa. Juuri tämä, itsensä

ja rajoituksensa tuntemiseen ajautuminen, sisältyy luomiskertomuksen sanoihin: »Ja Aadam antoi kaikelle karjalle ja taivaan linnuille ja kedon eläimille niidet nimet.» Nimihän aina ilmaisee, mitä mikin on. Aadam eli älyihminen sai oppia tuntemaan alkuvuomiansa »nimen», s. o. niiden käytännöllisen arvon ja käyttökelpoisuuden alemman älytason vaikeuksien piirissä; kunnes siinä työssä ja niissä olosuhteissa tultiin joskus sekä voimien että mahdollisuuksien *tyhjentymiseen*, tultiin siihen, ettei sellaista voinut enempää jatkaa. Tai luomiskertomuksen sanoilla: »Mutta Aadamille ei löytynyt apua, joka olisi ollut hänelle sopiva». Elämä vaipui tyhjentymiseen ja *väsymykseen*, aikakautiseen yöhön ja lepoon, herätäkseen joskus virkistyneenä ja uusissa olosuhteissa naisellisella tasolla, astraali- eli tunnetasolla.

Tämä, alkeellisen ihmiskunnan tajunnallisen elämän laskeutuminen väsymyksen ja lepotilan kautta naiselliselle eli tunnetasolle, sisältyy luomiskertomuksen sanoihin: »Ja Herra Jumala vaivutti Aadamin raskaaseen uneen, ja hänen nukkuessaan otti hän yhden hänen kylkiluistansa ja täytti sen paikan lihalla. Ja Herra Jumala rakensi naisen siitä kylkiluusta, jonka hän otti Aadamista, ja toi sen Aadamin eteen.»

Näin laskeutui ja heräsi ihmiskunta astraalitasolle, tunne-elämän keskelle; joka meissä ihmisissä edustaa naisellisuutta, kun taas äly ja älytaso edustavat ihmisessä miehellisyyttä. Sen työn ja kokemuksen viisasuttamana minkä ihminen oli saavuttanut miehellisellä tasolla, saattoi se nyt jatkaa matkaansa naiselliselle tasolle, vielä syvemmälle harhaan ja aineeseen, vielä suurempien vaikeuksien keskelle. Älytasolla, kun Totuus ja Rakkaus eivät häntä enää välittömästi ympäröineet ja suojelleet, oli ihminen saanut oppia älyllisyydessään alkeellisesti itseinäistymään, älyllisyydessään pystyssä pysymään. Mutta silloin oli hänellä kuitenkin äly apunaan. Nyt

verhottiin älykin tunteisiin, ja ihminen niinollen — koska älykään ei enää ollut välittömästi käytettävänä — joutui yhä suurempaan vaikeuteen.

Mutta täytyihän olla jotakin, joka piti ihmistä liikkeessä ja siten turvasi hänen hereilläoloaan. Mikä se oli? Se oli tunteen välityksellä tuleva elämän viehätys. Se sama elämä joka edellisellä tasolla oli askarruttanut ihmistä älyllä, tulvehti nyt ja pani häntä liikkeelle *tunteen viehätyksenä*. Siinä aikakaudessa piti ihmisen kasvattaa sisään — tulevia aikoja varten — se mahdollisuuden siemen, että ihmisen on opittava *kunnioittamaan elämää sen itsensä tähden*, ilman älyllisiä tarkoituseriä; että elämä on itsessäänkin — ilman älyllisiä laskelmia — arvokasta, kaunista ja viehättävää; on elämisen, elämälle antautumisen ja työskentelemisen arvoista.

Tämä sama ominaisuushan on vieläkin jonkun verran huomattavana »luonnollisen» ihmisen naisluonteessa; se antautuu elämälle ja tehtävälleen suuremmissa määrässä ilman älyllisiä laskelmia, vain siksi, että se häntä huumaa ja viehättää. Ihmisen alkeellisessa miehellisessä luonteessa on sitävastoin huomattavissa eräänlainen älyllinen ja hyötyperäinen laskelmallisuus: se pyrkii älyllisellä laskelmallisuudellaan jonkun verran hillitsemään ja johtamaan tunteellista viehättäväisyyttään.

Tämä silloinen uusi kannustin, liikkeellepaneva viehätys tunnetasolla, sisältyy Aadamın sanoihin: »Tämä on nyt luuta minun luistani ja lihaa minun lihastani», s. o. ihminen ihmisenä viehättyy elämään tunnetasolla, tunteitten kiihoittamana, viehättämänä ja elävöittämänä.

Eläessään tunnetason viehätyksessä, pyörteissä ja vaikeuksissa, sai ihminen taas ja jälleen oppia tuntemaan itsensä, voimansa ja rajoituksensa. Se ylempi voima ja taivaallinen ihminen, joka ensin oli »puhaltautunut» tomuihmiseen miehellisellä eli älyllisellä tasolla, se tuli nyt vuorostaan miehenä siksi voi-

maksi, luuksi, luustoksi eli vankkuudeksi, joka sisästäpäin ylläpiti muodon kauneutta. Ja taas toiselta puolen muodon kauneus viehätti voimaa ja kannusti työhön.

Mitä enemmän ihmiskunta silloisissa oloissa viehättyi, sitä raskaammaksi kävi sen oma luonto ja muoto, niin että se omalla sielullisella painollaan alkoi tulla kosketukseen fyysillisen maailman eetteritilan kanssa; raskaampi eetterielämä alkoi koskettaa ihmistä ja vetää häntä puoleensa. Juuri eetterielämässä — tältä kannalta asioita katsoen — tuli silloinen *viettelevä käärme* ihmistä vastaan, ja ihminen joutui käärmeen vaikutuspiiriin. Eetterivoimaa sanotaan vieläkin, määrättyssä salatieteellisessä merkityksessä, käärmeeksi, käärmevoimaksi ja käärmetuleksi.

Tästä ihmisen silloisesta kosketuksesta eetterimaailman eli käärmetulen kanssa oli se seuraus, että ihminen menetti määrätyn tietoisuutensa astraalitasolla; hän tavallaan ja jossain määrin kuoli siitä pois, ja alkoi elää käärme- eli eetteriruumiissaan eetteritasolla. Niinhän salainen oppi puhuukin, että niinkin myöhään, kuin meidän nykyisessä kierroksessamme kaksi varhaisinta juurirotua ovat eläneet eetteritilassa. Yksin maapallon lämpötilakin oli niin suuri, ettei mitään sen raskaampaa, kuin eetteriruumis, voinut ihmisellä ollakaan. Vasta kolmannen juurirodun aikana maapallon lämpötila aleni niin, että ihminen saattoi pukeutua höyryn, nesteen ja kiinteän aineen yhtymästä muodostuneeseen ruumiiseen. Silloin tapahtui se, josta luomisesityksessä sanotaan: »Ja Herra Jumala teki Aadamille ja hänen vaimollensa vaatteet nahasta ja puki ne heidän yllensä.» Tämä nahkainen puku on tietysti koko meidän fyysillinen ruumiimme. Sen me olemme saaneet Herralta Jumalalta, itse eläimeltä ja fyysilliseltä luonnolta.

Tähän nahka- eli lihalliseen pukuun puettuina me

saamme oppia elämään aineellisen maailman eduissa ja vaikeuksissa; työskentely näiden etujen ja vaikeuksien keskellä on omiansa yhä edelleen järjestämään meidän fyysillisen ruumiimme elimistöä. Ja kun meissä samalla ennättää herätä ja järjestyä tajunnallinen tietoisuus ulkoisen maailman ja muodon ja meidän oman ruumiimme tilapäisyydestä ja pettäväisyydestä, silloin meissä, ikäänkuin hukkumisenkin vaaraa välttääksemme, kääntyy katseemme jälleen sisäänpäin, takaisin henkeenpäin. Me alamme kaivata ja etsiä tietä katoavaisesta katoamattomaan. Ja missä on se tie? Se tie on meidän sisäisessä tajunnassamme. Tämä tie, tai ainakin tien viitat, tai ikäänkuin Ariadnen lanka, on jäänyt meidän sisäämme pitkin matkaa, laskeutuessamme vähitellen ja aikakausien kuluessa henkisestä olotilasta tähän järeäaineiseen maailmaan ja ruumiiseen. Nämä tienviitat ovat samalla kuin uinuvia pisteitä eli siemeniä meidän sisässämme. Ja niinpian kuin me henkisellä *kaipuullamme* kosketamme näihin sisäisiin pisteisiin, heräävät ne, tai ne puhkeavat, ja silloin ne antavat kukkeudellaan meille sen sisäisen tuoksun, kauneuden, ilon ja voiman, joka meidän tajuisessa elämässämme, ikäänkuin sähkökipinä, koskettaa aina meissä olevaa seuraavaa sisäistä pistettä, herättäen sen eloon ja toimintaan.

Tämä, sisäisen itsemme synnyttäminen ja tietoisuuden henkisen tajuntatilan ihmisessä ja ihmiskunnassa ilmentäminen, näiden voimapisteidien eli mahdollisuuksien saattaminen inhimillisestä alkutilastaan inhimilliseen loppu- eli täyttymistilaansa, on nyt meidän ihmisten tehtävänä ja määränä tässä maapallomme nykyisessä ruumistuksessa, tässä meidän maisessa elämässämme. — Mutta tästä joudumme ihmisen sisäiseen eli siveelliseen luomiseen.

II.

IHMISEN SISÄINEN ELI SIVEELLINEN LUOMINEN.

Elämä on aina sisimmässään *ykseyttä*, joka merkitsee, että kaikki elämän ilmiöt ovat kuin haarautumia tai oksia samasta puusta. Mutta tämä ykseys ilmenee monikkona, esim. ihmiskunta monena ihmisyksilönä. Näiden monikkojen, esim. ihmisyksilöiden, on jälleen pyrittävä ja päästävä ykseyteen siten, että he saavuttavat *sopusoinnun keskenään*. Alkutilassaan ihmiskuntakin on hajanainen, epäsopuinen, keskenään taisteleva ja ristiriitainen. Tästä hajanaisesta ja epäsopuisesta tilasta on ihmiskunnan, elämänlakien mukaan, kasvaminen *työn* kautta ykseyteen ja sopusointuun. Mutta kun elämä asettaa tehtävänsä ihmisten tielle, tuntuu se heistä monasti vaikealta, tuntuu kuin elämä tahallaan asettaisi ihmisten tielle esteitä ja vaikeuksia. Nämä vaikeudet eli tehtävät saatavat vielä keskenään ryhmittyä, joten syntyy esim. kansojen valtiolliset ja yhteiskunnalliset vaikeudet, joita kokonaiset kansat ja ihmisryhmät saavat koettaa selvitellä.

Näihin elämän asettamiin tehtäviin ja niihin sisältyviin vaikeuksiin saattavat ihmiset yleensä suhtautua joko kielteisesti tai myönteisesti; joko niin, että ihminen yleensä koettaa *pakoilla* ja vältellä kosketusta elämän kanssa, jolloin hän itsekin jää koskemattomaksi ja heikoksi, joka mielellään voivottelee kohtaloansa ja moitiskelee elämää, vieläpä katkeroituukin; tai saattaa ihminen neuvokkuudella ja reippaudella suorittaa tehtäviään ja selvitellä välejään kohtalonsa ja vaikeuksiensa kanssa. Viimemainitulla tavalla hän pysyy mieleltään reippaana, eloisana, kasvaen taidossa, elämänkokemuksessa ja viisaudessa. Ja oikeastaanhan täytyy sanoa, että kaikki ihmisten ja ihmiskunnan tieto, taito, kunto ja sivistys on vaikeuksista koottu. On niinkuin elämä käärisi

aarteitaan kääreisiin ja asettelisi niitä ihmisten tielle. Jos ihmiset silloin, elämän tiellä kulkiessaan, kulkevat varomattomina ja silmät kiinni, eivät he noita kääreitä huomaa, vaan kompastuvat niihin, ja sitten narkästyneinä moitiskelevat elämää. Jos ihminen sensijaan koettaa kulkea itsealotteellisenä ja avoimin silmin, huomaa hän tiellään nuo elämän asettamat kääreet, ottaa ne *tehtävinä* vastaan, avaa ne *työlään*, ja niin noiden vaikeasti avattavien kääreiden aarteet vuotavat häneen, muuttuen hänessä elämänkokemukseksi, viisaudeksi ja voimaksi. Silloin ei ihminen moitiskele eikä katkeroidu, vaan hän mielellään ja elämälle kiitollisena jatkaa kokemuksiaan. Ja jos vaikeuksista on puhe, niin hän oppii tuntemaan ja tietämään, että kaikkein suurimmat vaikeudet tulevat hänestä itsestään, että hän on itse itselleen kaikkein suurin vaikeus. Mutta sehän samalla tietää, että myöskin kaikkein suurimmat aarteet ja rikkauudet ovat saavutettavat sisästäpäin. Hän oppii tietämään, että elämä ei sisällä eikä asettele ihmisten tielle vaikeasti avattavia aarteitaan sitävarten, että ihmiset niihin sortuisivat, vaan että ihmiset niitä avaisivat ja itseensä sulattaisivat. Elämä aina vain *hälyyttää* ihmistä vaikeuksiaan voittamaan. — Koe-tamme tässä seurata muutamia asteettaisia hälyyttäjiä.

1. *Ruumiillisen elämän hälyyttäjä.* Ensimmäinen hälyyttäjä ilmenee ruumiillisessa elämässä, ja on ravinnon tarve. *Nälkä* hälyyttää ihmistä *työhön*; työttömyydessä uhkaa nälkäkuolema. Pääasia ei suinkaan ole se, että ihmisen ruumis syömisen kautta eläisi — kyllä luonto olisi sen voinut toisinkin järjestää — vaan se, että ihminen senkautta oppisi toimimaan, työtätekemään. Elämä on sillätavalla järjestänyt keinon, jolla se saa alkuihmisen liikkeelle, oppimisen alkuun. Ja elämän tasapaino on vielä järjestynyt niin, että elämisen ja toiminnan viehätys on sittenkin suurempi, kuin riutuminen ja kuolema näl-

kään ja joutilaisuuteen. Sillä, niinkuin jo sanoimme, vaikeuksien voittaminen sisältää aina voimaa, hilpeyttä ja raitista mieltä, eli siis *elämää*, kun taas toimettomuus ja vaikeuksiensa voittamatta jättäminen sisältää voimattomuutta ja myrtymistä, eli siis *kuolemaa*.

Rinnan nälkähälyyttäjän kanssa ilmenee vielä muita ruumiillisia hälyyttäjiä. Sellaisen synnyttävät esim. vaihtelevat ilmastosuhteet. Erilaiset ja vaihtelevat ilmastosuhteet hälyyttävät ihmistä hankkimaan itselleen asuntoa ja erilaisia vaatteita; josta kaikesta syntyy alkuihmiselle paljon puuhaa, ja siis oppimisen ja itsenäistymisen mahdollisuutta.

2. *Astraalinen eli alempi tunnehälyyttäjä.* Vähi-tellen alkaa elämä koskettaa ja herätellä ihmisessä sisäisiä siemeniä, jotka aineeseenpäin laskeutuessa jäivät häneen taso tasolta uinuviksi mahdollisuuksiksi. Ensimmäisenä aukenee ja tulee vastaan astraalili alempi tunnetaso. Avain tähän on tietenkin kätketty jo ruumiillisen tason elämään, esim. ruokiin ja juomiin. Alkuihminen huomaa, kuinka muutamat nauttimansa ruuat ja juomat vaikuttavat hänessä hetkellistä hurmiota, hyvätunnetta; ja hän koettaa päästä uudelleen ja uudelleen samaiseen hurmiotilaan. — Tämä, syömisessä ja juomisessa piilevä aistillisen hurmiotilan tavoittelu, on hälyyttänyt ihmisiä keksimään opiumit, tupakat, väkijuomat ja muut sellaiset. Se on pitänyt alkuihmistä hereillä ja on kiihoittanut hänen alempaa kekseliäisyyttään ja työkuntoaan. Mutta mikäli ihmiset ovat pyrkineet tähän jäämään, on se samalla synnyttänyt heissä määrätynlaisia ristiriitoja, ensin ruumiillisia, myöhemmin siveellisiä. Mikäli ihminen antautui mäsäyksiin, sikäli hänen lihallinen ruumiinsa pöhistyi ja raihnaistui. Tästä himoruumiin ja lihallisen ruumiin — myöhemmin himoruumiin ja siveellisen ruumiin — välisestä ristiriidasta syntyi uusi hälyyttäjä: kohtuullisuuden ja sekä ruumiillisen että siveellisen

terveyden ja tasapainon ylläpitämisen tarve. Se ajoi ihmistä itsehillintään; sekä myöskin hänen tunneruumiinsa laadun muuttumiseen. Vähitellen tunnehälyyttäjä oppi ilostumaan sellaisista asioista, kuin perhe-elämästä, ystävyys-suhteista, kauneudesta, kirjallisuudesta, musiikista. Ja on aina huomattu, että ihminen ei ole päässyt siveellisesti ihmistymään pelkällä kielteisyydellä, ei sillä, että hän on mielivaltaisesti polkenut ja tyrannisoinut omaa tunneluontoaan, vaan sillä, että hän lempeydellä kohtelee, hillitsee ja taiteellisesti jalostaa omaa tunnehälyyttäjäänsä. Sentähden sitä on joskus sanottu myöskin kynnyksen-vartijaksi, joka tavallaan seisoo ja vartioi ihmisen siveellisten pyrkimysten portilla. Ja ihminen ei voi edentyä tämän vartijansa portista ja kulkea sen takaisella tiellä, ellei vartija lähde mukaan ihmisen iloiseksi toveriksi, tavallaan oppaaksi ja työkumppaniksi. Sentähden: jos ihminen kohtelee vartijaansa, astraalista hälyyttäjäänsä, eläimenä, ruokkii sitä eläimellisillä nautinnoilla, pysyy ihminen itsekin käytännölliseltä luonteeltaan eläimellisenä, eikä kykene etenemään; mutta jos hän taas koettaa tyrannisoida itseään, jos hän koettaa kuristaa sisäisen vartijansa kuoliaaksi, tulee ihmisestä iloton ja kolkko olento, jossa ei mikään vilpitiön ja välitiön iloisuus ja taiteellinen kauneus voi kasvaa ja kukkia. Sentähden ihmisen astraalinen hälyyttäjä ja portinvartija tavallaan kuin tiedottomana ja vaistomaisesti odottaa, *hälyyttää* ja *mylvii*, kunnes ihminen kääntää siihen huomionsa lempeänä mutta kestäväenä ystäväenä ja kesyttäjänä. Ihmisen täytyy osata hänet kesyttää ja tehdä hänestä ystävä itselleen. Sillä muuten kuin kesytettynä, iloisena ja omasta halustaan, s. o. kesyttäjäänsä, ihmiseen ja *ihmisyyteen* ihastuneena, ei siitä tule ihmiselle toveria, ystävää ja auttajaa.

3. *Älyllinen hälyyttäjä.* — Jo kauan tämän rinnalla, himo- ja tunnehälyyttäjäänsä aiheuttamissa ris-

tiriidoissa, niissä tarvittavan ratkaisun ja tasapainon tavoittelussa, on ihmisessä syntynyt harkitsemisen tarve, joka hänessä vuorollaan koskettaa ja herättää sen sisäisen siemenen, joka oli häneen jäänyt älytasolla aineeseen laskeutumisen tiellä; josta ennen olemme puhuneet.

Tämä älyllinen hälyyttäjä ilmenee monessa asteessa ja muunnoksessa, muodostaen omalla tavallaan toisen sisäisen vartijan ihmisen toiminnan ja ihmistymisen tiellä. Aluksi, ja pitkin matkaakin, se saattaa joutua himohälyyttäjän valtaan, muuttaen eläimellisen ja aistillisen viehätyksen älyperäiseksi. Se voi johtaa, monen väliasteen kautta, siihenkin tilaan, että ihminen nauttii älyllisestä *julmuudesta*. Tämän muunnoshälyyttäjän tiliin on pantava sellaiset ikävät ilmiöt, kuin halu nauttia kosta, toisen olennon tuskasta. Esim. roomalaiset nauttivat siitä, kun toisia ihmisiä heitettiin näyttämöillä petoeläinten raadeltaviksi.

Mutta varsinaisena tehtävänä älyhälyyttäjällä on: auttaa ihmistä nousemaan inhimillisessä arvosaan, tukea häntä pyrkimyksissään ensimmäisen eli himohälyyttäjänsä kesyttämisen ja kasvattamisessa. Sentähden se herättää ihmisessä *omanarvon* tunteen. Ihminen tuntee ja älyää olevansa jotakin, ja että hänen on tätä arvoaan jollakin tavalla ylläpidettävä, lisättävä ja esille saatettava. Ja yksi tapa, jolla ihmisen kasvavaa arvoa on tavallaan mitattu ja kirjoihin merkitty, on se, että ihmiset ovat keskenään kilpailleet ja siten voimiaan mitelleet. Tämä sama, sanoisimmeko: alkuperäinen ihmisarvon mittaustapa, seuraa hyvin pitkälle ihmisyksilön kehityshistoriassa. Se ilmenee ja hälyyttää ihmisiä kaikilla elämän kilparadoilla ja kilpajuoksussa. Alkuperäisimpänä ja oleellisimpana se ilmeni — ja ilmenee vieläkin — vahvimpien keskinäisessä taistelussa ja voimien mitelyssä, jolloin heikompien suuret joukot antavat tunnustuksensa ja kunnioituksensa voittajalle. Niinpä

juuri ihmissuvun heikompi puoli, nainen, on luonnolliselta puoleltaan taipuisa joutumaan hurmioihinsa miesten taistellessa ja sotia käydessä. Siinä saattavat yhtyä kaikki alemmat hälyyttäjät: verenhimoinen nautinto toisen tuskasta ja älyllinen omanarvon tunto, voittajan riemu. Se mies, joka eniten kykeni veljiään tappamaan, joka eniten sai veljiensä veren höyryämään, se sai osakseen suurimpaa ihailua ja arvonantoa. Ja kun harhaan joutunut uskonto, ikäänkuin Jumalan nimessä, tämän kaiken vielä »siunauksellaan» pyhitti, saattoi vielä uskonnollisenkin hurmioituminen liittyä tuohon eläimelliseen mylvinään ja ilonpitoon. Ja niin on syntynyt tuo merkillinen järjestetty konsertti: *sota*, jossa kaikki ihmisen eläimelliset, inhimilliset ja jumalalliset voimat myllertävät yhtenä sekamelskana, ja jonka lumoista ihmisten on vaikea päästä. Kaikesta järjettömyydestään, eläimellisyydestään ja julmuudestaan huolimatta, tai paremminkin juuri siksi, se vaikuttaa niin lumoavasti ja niin haltioitavasti, että suurella ihmiskunnalla ja sen uskonnolla — ainakaan europolaisen kulttuurin maissa — *ei ole vielä mitään ehdottomasti siveellistä voitettua kantaa takanaan*. Ihmisen tappaminenkin, tuo alhaisin teko, katsotaan täysin siveelliseksi, kun se vaan tapahtuu määrättyjen juhlamenojen vallitessa, uskonnon pyhittämänä, ja kun sen toimittavat ne, jotka siihen ovat erikoisoikeuden saaneet tai hankkineet. Vain jotkut yksilöt siellä ja täällä ovat jaksaneet sivuuttaa »pyhitetyn» tappamisen siveellisessä kannassaan.

Näin tämä alempi älyllinen hälyyttäjä on — kaikilla ja monenlaisilla elämän kilparadoilla — tavaltaan seppelöinyt voittajansa jonkunlaisella kunnian ja maineen sädekehällä. Ja kun ihmisissä kerran oli saatu kunnian ja maineen nälkä herätetyksi, tuli siitä ihmisille oikea suurhälyyttäjä. Mihin kaikkiin ponnistuksiin onkaan kunniannälkä ihmisiä ajanut? Kunnianhimossaan turhamainen ihminen uurastaa

paljon. — Mutta itsessään ei kunnian ja maineen suurhälyyttäjää vielä sisällä varsinaista siveyskäsitettä. Ja kuinka se sitä sisältäisikään, koska kunnia ja maine tulee ulkoapäin, toisilta ihmisiltä, ja siveyskäsite on taas jotakin sisäistä. Ihminen, jota kunnia ja maine hälyyttää, hänen täytyy aina tähystellä ympärilleen, nähdäkseen mitä ihmiset ja heidän muodostamansa yleinen mielipide tahtoi ja kunnioittaisi. Ja mitä he tahtovat, sitä hän heille toimittaa; vastapalkinnoksi hänelle annetaan suosiota, kunniaa ja mainetta.

Mutta kunniannälkä on itsessään kuitenkin sisäistä, eikä voi olla myöskin laadultaan muuttumatta. Vähitellen hälyyttäjää kaiuttaa ihmisen tajunnassa: Kuulehan, sinä kunniallinen ihminen! Voiko alhainen ja kunniaton teko tuottaa kunniaa? Voiko ihmisten yleinen mielipide vaikuttaa sen, että itsessään halpa ja kunniaton asia muuttuu kunnialliseksi? Eikö myöskin se asia, jonka puolesta sinä työskentelet, jonka sinä arvelet tuottavan itsellesi kunniallisen nimen ja hyvän maineen, eikö se asiakin pitäisi olla itsessäänkin kunniallinen?

Kun tämä ääni on ihmiselle kaikunut, ja hän sen tajuaa, alkaa hän valikoida niitä asioita, joittenka puolesta hän työskentelee. Hän alkaa ymmärtää, ettei kunnia ja hyvä nimi perustu yksin osoitetun voiman ja tarmon paljouteen, ei siihen, kuinka hän on kyennyt toiset kunniannälkäiset kilpaveikkonsa sivuuttamaan tai nujertamaan, mutta myöskin, ja ennen kaikkea, siihen, millaisessa asiassa tuo työ ja tarmo on osoitettu. Ja hän saattaa, kiusallisen välitilan jälkeen, päästä selville itsestään ja siitä asiasta, jonka puolesta voi huoletta ja koko tarmollaan toimia. Hän keksii ja huomaa sellaisen yleishyödyllisen asian, joka kieltämättä on arvokas, ja jonka puolesta kunniallisen ja arvostaan aran ihmisen sopii ja on kunnia työskennellä. Ja hän työskentelee, hän innostuu ja hän toimii. Hänellä on siihen nyt kaksi syytä:

1) asia, jonka puolesta hän intoilee, on hyödyllinen ja — hänen silloisen näkökantansa mukaan — ihmiskunnan onnelle ja menestykselle välttämättömän tarpeellinen; 2) hän on itse päässyt sopusointuun silloisen kunnia- ja sopivaisuuskäsitteen kanssa. Siksi hän nyt toimii kaksinkertaisella ponnella ja innostuksella. Hän haltioituu halusta näyttää maailmalle tulevan onnen salaisuus. Ja voi niitä jotka uskaltavat olla toista mieltä ja asettua hänen tielleen! Hän yksinkertaisesti ja kädenkäänteessä leimaa heidät pataluhaksi: senkin hirtehiset, ihmiskunnan onnen ja hyvinvoinnin jarruttajat ja pimittäjät! Ja hän kuuluttaa toisen kerran: Jokaisen kunniallisen ja oikean ihmisen on liityttävä hänen riveihinsä, taistelemaan noita jarruttajia ja pimittäjiä vastaan! Tietäkää kaikki: Me taistelemme oikean ja hyvän asian puolesta kunnottomuutta ja väärää vastaan!

Ja miksei? Varmaan he niin tekevätkin.

Mutta yksi asia: Tuon taistelevan ritarin ja sankarin rinnassa saattaa joskus, taistelun lomassa, kuulua vakava ääni: Kuulehan, poikani, sinä joka niin pelkäämättä seisot hyvän asian puolesta, oletko koskaan huomannut ja tullut ajatelleeksi, millaisilla *keinoilla* ja *tavoilla* sinä tuota hyvää asiaasi ajat? Katso: sinä käytät joskus, ja ylimalkaan, hiukan salakähmäisiä, peitetysti kaksimielisiä, jopa suorastaan vilpillisiä ja väkivaltaisia keinoja. Etkö arvele, että tuo hyvä, hyödyllinen ja kunniakas asia menettää arvonsa sinun keinojesi kautta? Vai luuletko, että tarkoitus pyhittää keinot? Erehdys, poikani. Sillä ymmärräthän heti, kun vaan ajattelet, että *tarkoitus ja päämäärä sisältyvät juuri keinoihin*. Ei tarkoitus ja päämäärä sinään muodosta elämää, vaan elämän muodostavat juuri keinot ja tavat. — Näin puhuu

3) *Ylempi älyllinen hälyyttäjä*, se, josta puhuimme ensimmäisen luomisen mahdollisuuksien luomisessa. Se on siemenestään herännyt jumalallinen Totuuden ääni ihmisessä. On niinkuin syntyisi ihmisen sisässä

jonkunlainen neuvosto, jossa asioista neuvotellaan.

Tällöin on ihminen joutunut tavallaan kahden neuvottelevan neuvoston väliin. Hänen ulkopuolellaan on ulkonaisen auktoriteetin neuvosto, joka sanoo ja määrää, mitkä asiat, mitkä keinot ja tavat, ovat sopivat, hyvät ja kunnialliset. Mutta sisällään hänellä istuu toinen neuvosto, joka katselee asioita aivan toisella tavalla. Tämä on hänen oman sisäisen tuntemuksensa neuvosto, jota tavallisessa kielenkäytössä sanotaan omaksitunnoksi. *Oma*-tunto, se on hyvin onnistunut nimitys, koska se merkitsee, että tieto on *omaa*, sisästäpäin tulevaa, eikä *toiselta* saatua, yleisen mielipiteen tai ulkonaisen auktoriteetin sanelemaa.

Näiden kahden neuvoston, ulkonaisen ja sisäisen välillä, joutuu ihminen tavallaan omaperäiseen, sisäiseen kouluun. Jos hän koettaa pysyä sinään hyvissä väleissä ulkonaisen neuvoston, yleisen mielipiteen ja hyvien tapojen kanssa, saattaa hän joutua ristiriitaan sisäisen neuvostonsa kanssa, joka kieltäytyy hyväksymästä hänen toimenpiteitään. Jos hän taas koettaa seurata sisäisen neuvostonsa ääntä, tulee yleinen mielipide, ulkonainen neuvosto, rauhattomaksi, arvostelevaksi ja moittivaksi. Ja jos hän vaan yrittää olla uskollinen sisäiselle tunnolleen, saattaa käydä niin, että yleinen mielipide ja ulkonaiset auktoriteetit julistavat hänet kelvottomaksi, vääräksi ja pahaksi, juuri sellaiseksi, jonka kanssa ei oikean ja kunnan ihmisen sovi olla missään tekemisissä. — Tämä eristäminen ja painostus saattaa käydä, yhdellä tai toisella tavalla, niin raskaaksi, että sisäisesti alkava ja hapuileva ihminen ikäänkuin myy itsensä yleiselle mielipiteelle ja ulkoiselle neuvostolle; hän alistuu tekemään jotain sellaista, tai jollain sellaisella tavalla, jota hän ei itse sisimmässään hyväksy eikä kunnioita. Vaikka ulkonainen neuvosto häntä kuinkakin suosii ja kunnioittaa, jääpi hänen sisäinen neuvostonsa kuitenkin kielteiselle kannalle. Ulkonaisesti kunnioitettuna hän tuntee itsensä sisäisesti tyhjäksi ja noloksi — mikäli ei

sisäisen neuvoston ääntä ulkonaisella melulla ja mylvinällä ja häikäisyllä aivan tukahduteta.

Sentähden on ihmisen, ennemmin tai myöhemmin, luovuttava kaikesta *kaksimielisyydestä*, kaikesta itsensä kauppaamisesta. Hän huomaa todeksi: enempi tulee kuulla Jumalaa kuin ihmisiä — ei ihmisten oppirakenteellisesti tekemää jumalaa, vaan sitä ainoata totista Jumalaa, joka elää ja hallitsee ihmisessä ja maailmankaikkeudessa *sisäisesti*, jonka äänen ja neuvon hän kuulee ja tuntee sisäisesti. Ulkoinen ja alempi älyllinen hälyyttäjä tulee vähitellen sopimaan ja mukautumaan ylempään ja sisäiseen älylliseen hälyyttäjään. Ihmisen hälyyttäjäksi tulee Totuuden Pyhä Henki, jolloin aletaan kasvattaa ihmisessä alkuperäistä ja todellista Miestä, jonka mahdollisuuden siemen ensimmäisessä, jumalallisten mahdollisuuksien luomisessa aikaansaatiin. Siihen hälyyttäjään uppoutuvat ja sulautuvat kaikki entiset, alemmat miehelliset ja älylliset hälyyttäjät. Alempi, persoonallinen ihminen vie ne kaikki: miehellisen kuntonsa ja älykkäisyytensä, ikäänkuin uhrina Totuuden Pyhän Hengen alttarille.

Mutta rinnan tämän älyllisen ja miehellisen hälyyttäjän kanssa täytyy meidän vielä seurata

4) *Uhrautumisen hälyyttäjää*. — Mikä on saanut tuon arvokkuuteen pyrkivän älyolennon pitkin matkaa uhrautumaan toisen olennon ja elämän puolesta ja hyväksi? Tomuihmisellemme, persoonallisuudellemme, on sen syvimmissä ja varsinaisimmassa merkityksessään tehnyt sukupuolinen lemmen hälyyttäjä. Se teki sen luonnollisella tavalla, niin että ihminen oppi antautumaan ja toisen hyväksi uhrautumaan iloisin mielin. Voimme ymmärtää, että niinkuin syömisen ja juomisen syvin arvo on siinä, että ihminen oppisi toimimaan ja älyllisesti kehittyisi, samoin on sukupuolielämän syvin tarkoitus ja arvo siinä, että se on opettanut ihmisiä rakastamaan ja uhrautumaan.

Tämä uhrautumiseen vievä lemmenhälyyttäjä on tietenkin kulkenut monen väliasteen kautta. Alkuaan oli se vain sokea vietti, jonka valtaan joutuminen ei edellyttänyt mitään älyllisiä ehtoja eikä taiteellisia kauneusarvoja. Mutta vähitellen heräsi ihmisissä tietoisuus tämänkin asian kaksipuolisuudesta. Ensimmäinen puoli oli sukupuoliin viehätys ja yhdessäolon ilo, toinen puoli oli älyllinen vastuunalaisuus ja huolenpito perheestä. Mikäli ihmisten älyllinen havaintokyky kasvoi, sikäli he huomasivat tämän jälkimäisen, edesvastuullisenkin puolen, ja teki se heidät varovaisemmiksi lemmenliitoissaan. Silloin lempi ja järki saivat ikäänkuin mitellä voimiaan. Ja tästä lemmen ja älyn välisestä ristiriidasta syntyikin uusi hälyyttäjän välimuoto: velvollisuudentunnon ja elämän ilon tasapainon ylläpitämisen tarve. Alempi älypuoli ja velvollisuudentunne teki havaintojaan ja laskelmiaan: Jos lemmenliitto tuotti samalla taloudellisia ja yhteiskunnallisia etuja ja takeita, silloin liitto solmittakoon. Mutta ihmisen syvempi tunnepuoli taas sanoi: Lemmenliitossa määrätköön vain kahden ihmisen keskinäinen rakkaus ja sielullinen sopusointu. Ja niin nämä kaksi erisuuntaan vetävää vaikuttajaa ovat opettaneet ihmisiä rakastamaan ja toiminnallisesti harkitsemaan. Ovatpa ihmiset tulleet vähitellen kokemuksesta huomaamaan, että näiden kahden seikan yhteensovelluttamisessa oli eräänlainen sopusointu ja onni, mutta niiden erilleen vetämisessä epäsointu ja onnettomuus. Jos annettiin etusija älyllisille laskelmille: taloudellisille eduille ja yhteiskunnallisille arvo- ja kunnianimille ja asemille, voitettiin kyllä ulkonaisesti, mutta sisäisesti menetettiin. Asianomaisista tuntui, niinkuin he olisivat vaihettaneet eli myyneet sisäisen ihmisyytensä ulkonaisiin arvoihin. Jos taas mentiin holtittomasti hetkellisten tunteitten perässä, saattoi sekin viedä kiusallisiin tilanteihin. — Molemmissa tapauksissa oli kuitenkin ja tavallaan ikäänkuin kultaisena lankana se, että ihminen sitten

kantoi uljaana kohtalonsa, millaisena hän sen oli päällensä ottanutkin; kunnes löysi uuden, syvennetymmän ratkaisun asialle.

Tästä tulemmekin uuteen vaiheeseen:

5) *Jumal-vanhemmat hälyyttäjänä.* — Kun ihmisielu on aikansa, monen monien ruumistuksien kuluessa, sisäisesti kasvanut sekä älyllisen että lemmenhälyyttäjänsä kouluuttamana, joutuu hän vähitellen merkilliseen ylimenotilaan: sisäiseen eli henkiseen avioliittoon omassa itsessään. Mutta ikäänkuin valmistavana liittona tähän on liitto *lhanteen* kanssa, liitto henkisen Opettajan ja oppilaan välillä. Silloin tavallinen sukupuoli lemmenliitto tulee ihmiselle vähemmän tärkeäksi; se tavallaan hukkuu eli *sisältyy* tähän henkiseen liittoon. Tämä henkinen liitto oppilaan ja Mestarin välillä jatkaa ja syventää tavallista lemmenliittoa sillätavalla, että henkisessä liitossa saattaa ihminen löytää täydellisemmän sopusoinnun itsessään, sydämensä ja järkensä välillä ja niiden yhdistämisessä. Ja mikäli ihminen henkisessä liitossa Mestarin ja oppilaan välillä, ihmisen alemman eli kuolevaisen ja ylemmän eli kuolemattoman minän välillä, saavuttaa järjen ja sydämen sopusoinnun, sikäli hänessä itsessään syntyy sisäinen avioliitto. Siinä avioliitossa ovat ihmisen miehenä ja vaimona ihmisen äly ja tunne, pää ja sydän. Hänen miehensä on hurskas, s.o. hän toimii, pyrkii ja ponnistuksillaan ylläpitää sellaista tilannetta, ettei hänen älyllinen omatuntonsa moiti häntä mistään vilpillisyydestä ja kaksimielisyydestä; hänen vaimonsa on neitsyt, s. o. hän on tunteessaan tullut siihen, ettei hän enää kaipaa ruumiillista rakkautta, sukupuolisen lemmen viehätystä ja tukea, vaan hän kaipaa syvempää, henkistä rakkautta ja henkistä tukea. Ja hänen oppaanaan eli lakinaan on tällöin se, että hänen sisäinen miehensä ja vaimonsa, päänsä ja sydämensä, toimivat keskenään sopusoinnussa, niin että kumpainenkin antautuvat työssä ja toiminnassa mielellään, ei toisiaan pai-

nostaen ja halliten, vaan toisiaan tukien ja auttaen.

Tässä sisäisessä ja henkisessä avioliitossa tulee ihminen jälleen kokonaiseksi, miesnaiselliseksi Jumalan kuvaksi, jollaiseksi ihminen ensimmäisessä mahdollisuuksien luomisessa luotiin. Hän oppii henkisesti rakastamaan ja henkistä rakkauttaan ilolla ja työllä ylläpitämään. Ja siinä työssä ja liitossa ilmenee ihmisessä sisäinen Kristus, jolloin ihmisessä elää, kasvaa ja toimii

6) *Kristus hälyyttäjänä.* Ja mihin ja miten Kristus ihmistä hälyyttää? — Kun sisäinen Kristus ihmisessä elää ja kasvaa, ja kun ihminen omasta alotteestaan ja vapaasta tahdostaan kysyy ja kuuntelee, silloin Kristus kyllä opettaa ja sanoo, mitä ihmisen on tehtävä ja mitä tekemättä jätettävä.

Mutta tätä ymmärtääksemme meidän on hyvä siirtyä tarkkailemaan Kainin suvun historiaa.

KAININ SUVUN HISTORIA.

Koetamme syventyä ymmärtämään Kainin suvun historiaa sellaisena kuin se tapahtuu ihmisen sisäisessä ja henkisessä elämässä; niinkuin se pyhän kirjan kuvauksena on ymmärrettävä. Sitä varten on hyvä palauttaa mieleemme Kainin suvun lyhyen historian kuivahkot pääpiirteet. — Aadamille ja Eevalle syntyy Kain, josta tulee peltomies, sitten Aabel, paimentolainen. Nämä molemmat uhraavat lahjansa Herralle, Kain maanhedelmistä, Aabel laumansa esikoisista. Aabelin uhriin Herra katsoo, mutta ei Kainin. Silloin Kain vihastuu, ja Herra esiintyy opettamaan Kainia. Kuitenkin Kain lyö Aabelin kuoliaaksi, jolloin Herra uudelleen esiintyy Kainille. Kain tuntee syyllisyytensä ja turvattomuutensa, mutta Herra tavallaan takaa hänelle turvallisuutta ja panee häneen merkin, ettei kukaan häntä tappaisi. Silloin Kain lähtee Noodin maalle, itään päin Eedenistä. Täällä hän tuntee vaimonsa, ja hänelle syntyy poika, Hanok, jonka poikansa nimelle Kain rakentaa kaupungin. Sitten kerrotaan suvun jatkumisesta hyvin ykskantaan: Hanok siitti Iradin, Irad Mahujaelin, Mahujael Metusaelin, Metusael Laamekin. Laamek otti kaksi vaimoa, Aadan ja Sillan. Aada synnytti kaksi poikaa, Jabalin, josta tuli niiden isä, jotka majoissa asuivat ja karjanhoitoa harjoittivat, ja Jubalin, josta tuli niiden kantaisä, jotka kannelta ja huilua soittavat. Myöskin Silla synnytti pojan, Tubal-Kainin, joka oli taitava kaikkinaisissa rauta- ja vaskitöissä. Ja Tubal-Kainin sisar oli Naema.

Saamme paremman lähtökohdan Kainin suvun historian sisäiseen ymmärtämiseen, jos ensin koe-
tamme saada pienen kuvan mieleemme siitä asemasta
ja tehtävästä jossa me olemme ihmiskuntana kutsutut
tehtäväämme suorittamaan. Ja silloin voisimme
sanoa: Me olemme ihmiskuntana yksi aalto elämän
merellä, jossa on monta muuta aaltoa, sekä edel-
lämme että jälessämme. Lähinnä jälessämme, sekä
ulkopuolellamme että sisäpuolellamme, on eläinkunta,
lähinnä edellämme, sekä ulkopuolellamme että sisä-
puolellamme, on jumalten ja enkelten valtakunta, tai-
vasten- ja Jumalan valtakunta.

Mutta nämä aallot ovat samalla kuin renkaat ket-
jussa, jotka sitovat ja vaikuttavat toisiinsa. Siksipä
meissä ihmisissäkin tuntuu ainakin kolme vaikutusta:
eläimellinen, inhimillinen ja jumalallinen. Eläimelli-
syys vaikuttaa meissä aistillisuutena, mylvivänä
meluavaisuutena, irstailevana pilkallisuutena, peto-
maisena julmuutena; inhimillisyys siisteytenä ja
arvokkaisuutena, sivistyksellisenä ystävällisyytenä ja
kohteliaisuutena; jumalallisuus taas herättää meissä
syvemmän ja korkeamman kaipuun: me kaipaamme
kuin henkistä Isää, jonka edessä me voisimme nöy-
rässä ja pyhässä kunnioituksessa polvistua.

Tämä on meidän asemamme. Mutta mikä on mei-
dän tehtävämme? Tehtävämme on: sisäisen kasva-
tuksen kautta muuttaa itsessämme, ja elämässä
yleensä, eläimellisyys inhimillisyydeksi ja inhimilli-
syys jumalallisuudeksi. — Tämä on tehtävämme;
jota kaksinaista tehtäväämme, eläimellisyytemme
inhimillistytättämistä ja ihmisyytemme jumalaistutta-
mista, ovat alkuaan tarkoittaneet uskontojen pyhien
kirjojen vertauskuvalliset esitykset eläimen ja ihmi-
sen uhrista. Mutta se ei ole hetken työ, vaan aika-
kausien ja miljoonavuosien työ. Ja siinä työssä —
kun alempia ja hitaampia voimavärähtelyjä on vaikea
muuttaa korkeampaan ja nopeampaan värähtelyyn —
syntyvät kaikki ihmiselämän sekä ulkoiset että sisäi-

set ristiriidat ja vaikeudet. Edellisessä koetimme kuvailla ihmisen kulkua sisäisen hälyyttäjän opastamana ruumiin, älyn ja tunteen ja sisäisen tasapainon tietä totuuden Pyhän Hengen ja Kristuksen luo. Nyt meille tarjoutuu — Kainin suvun historiaa tarkkaillessamme — tilaisuus oppia ymmärtämään niitä vaikeuksia ja ristiriitoja, joita tällä tiellä ihmiselle ja ihmisessä syntyy.

Tällöin on kyseessä vain yksi ainoa ihminen, Aadam (Aadam on suomennettuna: »Ihminen»), ja mitä hänessä sisäisesti syntyy ja järjestyy: voimia, kykyjä ja sisäisiä kamppailuja. Sillä täytyyhän ihmisessä jotakin syntyä, jotta hänestä jotakin tulisi. — Kainin syntymä edustaa ylempää älyllistä hälyyttäjää, järjellisten eli miehellisten voimien kehittymistä ja järjestymistä niin, että hän osaa jonkun verran hillitä eläimellisyyttään, ja ottaa ihmisenä järjellisen henkisiä vaikutteita sisästäpäin, Jumalasta päin. Sillä Kainhan keikustelee Herran, s. o. oikeastaan sisäisen Mestarinsa ja Opettajansa kanssa. Niinhän Kainin synnyttyä sanotaankin: »Minä olen saanut miehen», s. o. olen saanut itsenäisen miehellis-järjellisen kyvyn, joka kykenee ajattelemaan asioita sisästäpäin. Kain onkin suomennettuna: »Saatu, saavutettu». On ulkoisen, aistillisen ja älyllisen elämän pyörteissä ja kilpamentillä saavutettu se sisäinen itenäistymisen tila, jossa ihminen löytää ja osaa vastaanottaa sisäiseltä Herraltaan vaikutteita, opetuksia ja tehtäviä.

Tällöin tulee Kainista peltomies. Ihminen on löytänyt sisäisen taivasten valtakunnan siemenen, ja sitä siementä hän alkaa kylvää ja viljellä ihmissivistyksen pelloilla ja vainioilla. Puhuuhan Jeesuskin henkisestä kylväjästä ja peltomiehestä. Tullessaan tietoiseksi kahdesta maailmasta, ulkoisesta ja sisäisestä, ja nähdessään ulkoisen maailman karun tilan, hän ei voi olla tulematta jonkunlaiseksi aatteelliseksi ja henkiseksi peltomieheksi.

Mutta kaiken tämän ohella ihminen löytää ja tulee pian tietoiseksi veljestään *Aabelista*. — Mikä on Aabel? Aabeliin sisältyy paljon. Ensisijassa Aabel on se uusi ja *syvennetty menettelytapa*, joka ihmisen pitäisi osata löytää ja omaksua. Aabelhan onkin *paimentolainen*, jonka uhrin puoleen Herra katsoo, koska se menettelytapa juuri tietäisi alempien, *eläimellisten* alkuvoimien suojelevaa ja auttavaa *paimentamista* ja kesyttämistä, ja viljelyksen, suojeluksen ja kasvatuksen kautta muuttamista jalostetummiksi ja nopeammin värähteleviksi inhimillisiksi ja jumalallisiksi voimiksi. Kainin uhri, ilman täydellistä sopusointua Aabelin uhrin kanssa, saattaa olla vain intoilevaa ulkoisten asioiden muuttelemista ja ruhjovaa alkuvoimien hävittämistä.

Mutta täydellisen sopusoinnun saavuttaminen Kainin ja Aabelin uhrin välillä on vaikeata, koska se on samaa, kuin täydellisen sopusoinnun saavuttaminen toimivan järjen ja rakastavan sydämen välillä; josta puhuimme edellä, uhrauksen hälyyttäjän yhteydessä. Ihminen, toimiessaan ihanteellisena järkiolentona ja kokemattomana kesyttömien ja vastustusta tekevien alempien voimien keskellä, on liian hätäinen, malttamaton ja kärsimätön, ja niin rupeekin hävittämään, tai kääntää halveksuen selkänsä niille alkuvoimille, joita hänen juuri pitäisi kärsivällisen huolenpidon ja kasvatuksen avulla paimentaa, jalostaa ja muuttaa.

Nämä kesyttömät, ja ikäänkuin vastustukseen nousevat eläimelliset alkuvoimat ilmenevät järjellisen ja ihanteellisen peltomiehen sekä ulko- että sisäpuolella. Kun hän ei osaa niitä itsessään hillitä, kun hän ei löydä eikä osaa asettua oikeaan, s. o. auttavaan ja rakastavaan suhteeseen kaikkeen siihen, mikä nousee häntä vastaan, sekä hänen ulkopuolellaan että hänen sisäpuolellaan, silloin hän on vihastunut Aabeliin. Hän vihastuu Aabeliin silloin, kun hän vihastuu johonkin sellaiseen, joko sisässään tai ulkopuolellaan

olevaan, joka hänen mielestään on pahaa, synnillistä ja ala-arvoista. — Toisina hetkinä kyllä Herra, s. o. sisäinen Viisaus, puhuu Kainille, s. o. ihmisen toimivalle järkitajunnalle: »Miksi olet vihainen ja miksi muutosi muuttuu? Eikö ole niin: jos teet hyvin, niin katsantosi on iloinen, mutta jos et tee hyvin, niin synti väijyy oven edessä ja sen halu on sinuun, mutta hallitse sinä sitä.» Mutta tämä Herran eli Mestarin ääni kuuluu vain herkkinä hiljaisuuden hetkinä; toiminnan keskellä ja alempien voimien temmeltäessä, hänen sisässään ja ympärillään pauhatessa, hän sen unohtaa; tai ei malta eikä jaksa sitä seurata: ei jaksa — järjellisen peltotyönsä ohella — noita pauhaavia alkuvoimia paimentaa ja hallita. Hän pyrkii aivan kuin harmistuneena pääsemään jostakin, pukeutuakseen liian hätäisesti ja teennäisesti jonkunlaiseen vanhurskauden pyhään vaippaan.

Mutta emmehän tarvitse ihmetellä emmekä Kai- niakaan moittia, joskaan hän ei ymmärrä eikä jaksa asettua parhaimmalle ja täydellisimmälle kannalle, joskaan hän ei jaksa olla toiminnallisen suvaitsevaisuuden ja täydellisen sopusoinnun ja luonnollisen elämän ilon suhteessa ja kannalla kaikkeen; joskin hän vieroksuen, tunteettoman kylmästi ja sydämettömän ylimielisesti kääntää selkänsä sille, mikä ei ole kyllin arvokasta hänen silloiselle, ihanteellisesti kiivailevalle näkökannalleen. Sillä kaiken tuon, hänen mielestään kelvottoman ja ala-arvoisen paimentaminen on hänelle vastenmielistä ja turhaa. Aabelhan onkin suomennettu: »Turhuus». Hänen mielestään on turhaa huolehtia kaiken sen onnesta ja menestyksestä, mikä ei kykene olemaan hänen siveellisen mittapuunsa tasalla. Kaikesta tuosta hän tahtoo ja yrittää päästä. Pyhässä ja ihanteellisen hurskaassa ja intoilevassa kiivaudessaan hän tahtoo ja yrittää päästä tuosta kaikesta lyhintä tietä ja heti: lyömällä sen kuoliaaksi.

Sellainen kuoliaaksi lyöminen voi tapahtua

monella eri tavalla ja monessa eri asteessa. Koettavathan ihmiset niin mielellään »parantaa» tätä »synnistä» ja »pahaa» maailmaa, vihaamalla syntiä ja pahaa, s. o. hävittämällä niitä alkuvoimia ja rakennusaineita, joista tämä ihmiskunta ja maailmankaikkeus on *työn* ja *muuttamisen* kautta rakennettava. — Mutta varsinaisessa merkityksessä, sellaisena kuin se sisältyy pyhän kirjan esitykseen, sen kirjoittajan eli mystikon omaan elämään, edellyttää Aabelin kuoliaaksi lyöminen melkoisen pitkälle kehittyneitä miehellisiä eli järjellisiä voimia ja tarmoa, yleensä sellaista sielun ja luonteen tilaa, jossa ihminen on oppinut seisomaan määrätyllä tavalla omilla jaloillaan, osaa hallita ja menetellä itsensä ja alemman luontosakin suhteen jossain määrin niinkuin hän tahtoo; hän ei enää kulje yleisen mielipiteen ja ajatustavan ja tunnevärähtelyn mukana, vaan ottaa ja määrää kantansa omasta alotteestaan, ikäänkuin omalla vastuullaan ja senmukaan, kuinka hän sen itsekin järjellään ymmärtää, kuinka hän ymmärtää tehtävänsä, asemansa ja suhteensa itseensä ja ympäristöönsä, elämään ja Jumalaan.

Niinollen sellainen ihminen, jossa toimii todellinen Kain, on melkoisen pitkälle yksilöitynyt järkiolento, on tavallaan, älyllisessä suhteessa, ikäänkuin päättänsä pitempi muuta kansaa. Hän on ihminen, joka on päättävästi ja peruuttamattomasti astunut sisäisen historian tielle.

Kain Herralta merkittynä maanpakolaisena.

Kuitenkin, kun ihminen on tämän mahtavan voiton saavuttanut, tulee hän pian huomaamaan, että hänen voittonsa olikin vain näennäinen ja kielteinen. Hän oli kyennyt katkaisemaan siteensä ja riuhtaisemaan itsensä irti määrättyistä tavoista ja alkuvoimista, mutta ei ole vielä osannut ryhtyä varsinaisella tavalla

alkuvoimia muuttamaan. Mutta hän on tullut kuitenkin sillä tavalla itsenäiseksi, että on menettänyt määrättyjen ryhmien ja alkuvoimien avun ja suojeluksen, on saanut ne vastaansa, ja on itsekin, kokemattomuudessaan, samalla joutunut niitä vastaan taistelemaan. Hän saa oppia seisomaan yhä enemmän yksin ja omilla jaloillaan; aivan niinkuin edellä puhuimme, älyllisen hälyyttäjän yhteydessä. — Ja tässä ylimenotilassa, tässä laakson pohjassa, tarjoutuu ihmiselle määrätty tilaisuus itsetarkkailuun ja itsetutkisteluun. Hän huomaa itsensä rikolliseksi ja turvattomaksi elämän edessä. Kuka tahansa samanlainen kiivailija ja maailmanparantaja, joka sattuisi olemaan toista mieltä asioista, voisi samoin julistaa hänet keltovottomaksi, tai lyödä hänet, joko ruumiillisesti tai sielullisesti, kuoliaaksi. Sillä eihän ihmisen ulkonainen ja ruumiillinen olemassaolo ole nykyisissä olosuhteissa mitenkään ehdottomasti turvattavissa. Ihmiset, aina kansojen hallitsijoihin saakka, ovat joka hetki vaarassa tulla tuhotuksi. Ja ainakin se laki, joka ilmenee syntymän ja kuoleman vaihteluna, tekee lopun kaikesta, mikä vielä sen valtapiiriin kuuluu. Me tavalliset ihmiset emme tätä huomaa, ja siksi me kulutamme yleensä kaiken aikamme ulkonaisen ja ruumiillisen turvallisuuden hankkimisessa. Mutta Kainina, varsinaisena totuudenetsijänä, sisäiselle polulle astujana, ihminen tämän huomaa. Eihän hänellä sellaisenaan ole mitään oikeuksia elämään; ei elämä, eikä hän itsekään, ole hänen päivätaujuisen minänsä tekemä. Siksi hänen olikin turhaa, todella turhaa, yrittääkään asettua ihmisten tuomariksi ja väkivaltaiseksi maailmanparantajaksi.

Nyt kuitenkin, tässä laakson pohjassa ja ylimenotilassa, »Herra pani merkin Kainiin, ettei kukaan, joka hänet kohtaa, tappaisi häntä».

Mikä on tämä Herran panema merkki Kainissa? Tietenkin sillä voi olla useampiasteisia merkityksiä. Voihan olla, että ihmiselle, joka tulee lyöneeksi toisen

olennon kuoliaaksi, joko jonkun »laillistuttamassa» tai aivan laillistuttamattomassa järjestyksessä, että häneen jää jonkunlainen sielullinen merkki; sellainen merkki, että hänen on vaikea unohtaa sitä, että hän tuli riistäneeksi elämän toiselta elävältä olennolta. Sellaista tekoa on ihmisen vaikea itsessään unohtaa. (Ymmärrämmehän kuitenkin, ettei mikään häpeän ja rikollisuuden merkki ole lopullisesti häviämätön. Syyn- ja seurauksen lain mukaan se on poistettavissa siten, että ihminen uhrautuvalla työllään korvaa elämälle sen vahingon, minkä hän tyhmyydessään, laiskuudessaan tai väkivaltaisuudessaan on sille aiheuttanut.) Mutta se merkki, jonka Herra Kainiin panee, on kuitenkin toista, tai ainakin syvällisempää laatua. Sillä eihän se merkki leimaa Kainia rikokselliseksi, vaan se päinvastoin turvaa Kainin, ettei kukaan häntä tappaisi. Ja mikä se merkki silloin on? Ensiksikin se on elämän vaikeuksissa ja kokemuksissa saavutettu tieto siitä, että hänessä on itsessään henkinen ja kuolematon elämä. Hän käsittää nyt, että ihminen on itsessään jumalallinen ja kuolematon järkiolento, ja se on takeena siitä, ettei häntä, korkeampana järkiolentona, mikään voi tappaa. Joskin joku tuhoisi hänen ruumiinsa, ja joskin itse syntymän ja kuoleman laki purkaisi koko hänen personallisuutensa — niin kauan, kuin se on kuolevainen — niin on hän silti henkisenä olentona kuolematon; jollaisena hän voi syntyä uuteen personallisuuteen ja uuteen lihalliseen ruumiiseen. Siinä, sisäisessä Jumalassa — eikä ulkonaisissa takeissa ja oikeuksissa — tarjoutuu Kainille uusi turva- ja tukikohta, lähteäkseen uudella tavalla elämään ja työhön. Hän ei enää kiinnitä mielikuvitustaan yksinomaan, tai ensisijassa — ja vähitellen ei ollenkaan — ulkonaisiin rikkauksiin, arvo- ja kunnianimiin ja aseisiin, ei oikeudellisen turvallisuutensa valvomiseen, vaan siihen, että hänessä itsessään on sisäisesti ikuinen ja kuolematon elämä, ja että hän on sen elämän merkit-

semä ilmennys, lähettiläs ja työntekijä. Niin juuri: *sisäisen elämän lähettiläs ja työntekijä*; sellaiseksi hänen sisäinen Herransa ja Mestarinsa on hänet merkinnyt. Sellaisena, rikollisuutensa, kelvottomuutensa ja ulkonaisen turvattomuutensa syvästi tunteena, mutta sitten sisäisen elämän, Herransa ja Mestarinsa merkitsemänä lähettinä ja työntekijänä, ikäänkuin maanpakolaisena, lähtee hän nyt »Herran kasvojen edestä» — siis sisäisesti *tietoisena* ja *näkevänä* oppilasasemastaan ja työstään — »itään päin Eedenistä». — Eeden on suomennettu: »Hekuma», ja »itään päin» merkitsee: viisauteen päin, henkiseen aurinkoon päin. Hän ei enää tahdo eikä voi olla sidottuna tavallisessa aistinelämässä, eikä myöskään voi jäädä paikalleen omaan henkiseen mukavuuteensa ja pyhyyteensä, vaan hän kääntää katseensa ja askeleensa, harrastuksensa ja työnsä sisään päin, henkiseen viisauteen päin.

Vanhoissa mysteριοissa on näitä sisäisen historian tielle astuneita aina sanottu milloin »maanpakolaisiksi», milloin »korvenvaeltajiksi», j. n. e. Sanoohan Jeesuskin: Ihmisenpojalla ei ole mihin hän päänsä kallistaisi. — Kyllähän me jokainenkin olemme personallisessa elämässämme maanpakolaisia, koska me siinä olemme vain kuolevaisia ja ajoittaisia ilmiöitä, mutta vasta Herralta merkittynä sisäisen historian kulkijana tulee ihminen käytännöllisellä tavalla tietoiseksi tästä. — Näin Herralta merkittynä

Kain rakentaa kaupungin poikansa Hanokin nimelle.

— Maanpakolaisena, Noodin maalla (Nood on suomennettu: »Pako»), »Kain tunsu vaimonsa, joka tuli raskaaksi ja synnytti Hanokin. Ja hän rakensi kaupungin, jonka hän kutsui poikansa Hanokin nimellä».

Tämä raskaaksi tuleva Kainin vaimo ei suinkaan ole vaimo tavallisessa merkityksessä, vaan se vaimo on hänen oma sielunsa, joka tulee raskaaksi siitä ihanteesta ja tehtävästä, jonka hän oli Herralta saa-

nut. Ellei hän enää lähdekään siitä edellytyksestä, että hänellä olisi *oikeuksia* valvottavana, että hänellä olisi oikeuksia *olemassaoloon* ja *elämään*, niin turvautuu ja lähtee hän siitä edellytyksestä, että elämä ja Mestari on näyttänyt ja tarjonnut hänelle tilaisuuden työhön ja tekoon, jota hän voi lähteä suorittamaan. Ei itsensä ja oman turvallisuutensa ja oikeuksiansa, vaan ihanteeseensa sisältyvien tehtäviensä puolesta toimiminen tarjoaa sisäisen historian kuljalle takeet ja mahdollisuuden olla jatkuvasti Herralta merkittynä luomistyössä mukana. — Siinä on Kainin vaimo, joka tulee hänen omassa sielussaan raskaaksi ja synnyttää Hanokin. Kun Hanok syntyy Kainille, niin se samalla merkitsee, että se syntyy ihmisen järjelle; s. o. järki syntyy eli järjestyy uudelleen sisältäpäin. Järki oli ennen kehittynyt siinä työssä joka tuli ulkoapäin, mutta nyt se järjestyy toisella tavalla siinä työssä joka tulee sisästäpäin. Hanok onkin suomennettu: »Asetettu, harjoitettu»; s. o. ihmisen siihenasti kehittynyt järki on nyt asetettu uudella tavalla hänen käytettäväkseen sisäisen ihanteensa ja Herransa työssä.

Tämän näin syntyneen poikansa Hanokin nimelle Kain rakentaa kaupungin. Ja mikä on se kaupunki? — Sivumennen sanottuna: ei suinkaan joku tavallinen kaupunki, jossa ihmiset asuvat, markkinoita pitävät ja kauppaa käyvät? Ei, sillä hitoriallisessa ja luonnontieteellisessä suhteessa ihmiskuntamme oli, nykyisen maapallomme ruumistuksen alussa, älyllisesti siksi alkeellinen, ettei se mitään kaupunkreja, tai muuta älyllistä sivistystä, kyennyt rakentamaan. He asuivat miten milloinkin, luonnon helmassa ja turvissa; niinkuin jotkut alkua- ja luonnonkansat vieläkin ovat taipuvaisia tekemään. — Toista on ajatellamme ihmisen siveellistä ja henkistä luomista. Siinä me ihmiset, melkeimpä vain poikkeuksia lukuunottamatta, kävelemme toistaiseksi vielä hyvinkin lapsen kengissä. Hyvin alkeellisesti me vasta

olemme osanneet ryhtyä rakentamaan kaupunkia poikamme Hanokin nimelle.

— Ja se kaupunki on silloin?

— Se kaupunki on se pyhä kaupunki, josta esim. Ilmestyskirjassa puhutaan. Se on ihmisen oma *sisäinen minuus*, se on ihmisen henkinen ja ihanteellinen elämäntyö. Ja lopuksi: se kaupunki on *ihmiskunnan yhteinen onni*, se on ihmisen *henkinen työ* ihmiskunnan *henkisessä elämässä*.

Tätä kaupunkia ei kukaan rakenna muuten, kuin poikansa Hanokin nimelle. Sillä nimi merkitsee aina *laatua*, ja mitä laatua on ihmisen järki, sitä samaa laatua tulevat myös hänen työnsä ja tekonsa. Työsään ihminen paljastaa itsensä. Siinä hän kulkee itsensä tuntemista kohti: hän tulee tuntemaan mahdollisuutensa ja rajoituksensa. Ja siinä hän pian tulee huomaamaan, että hänen elämäntyöllään ja kaupungillaan saisi kyllä olla toinen nimi, että se kyllä saisi olla toista laatua. Mutta sille ei tule toista nimeä, työ ei tule toisenlaatuista, ellei samalle pojalle, s. o. ihmisen järjelliselle kyvykkäisyydelle, myös tule uutta nimeä. Ja uusi nimi tulee. Se nimi on:

Iräd. — Kainin historia jatkuu työssä ja sisäisessä itsensä tuntemisessa. Siinä, työssä ja itsensä tuntemisessa, »Hanok siitti Iradin». Ja Irad on suomennettu: »Metsä-aasi». Aasi, niinkuin hevonenkin, on eräänlainen ratsu, jolla ihminen ratsastaa; etenkin ennen muinoin, kun ei vielä ollut nykyajan, ja tulevan ajan, yhä parantuvia koneellisia kulkuneuvoja. Sentähden vanhoissa pyhissä kirjoissa, niiden kauttaaltaan vertauskuvallisissa esityksissä, käytettiin ratsua, aasia tai hevosta, järjen vertauskuvana. Mysterioiden vihityt oppilaat, henkiset työntekijät, ratsastivat järjellään. Ja niinkuin ratsu voi olla laiska ja kesyttämätön, jota täytyy juoksussaan pakoittaa, joka ei tottele ohjaksia, vaan poikkeaa jokaiselle portille ja haukkaa jokaisesta pensaasta,

tai ratsu voi olla kesy, voimakas ja tottelevainen, joka juoksee aivankuin omasta innostaan, ratsastajan vain ohjaksista pidellessä ja ohjaillessa, samoin voi olla ihmisen järkikin. Ihmisen järki voi olla kesytetty ja voimakas, joka ymmärtää asioita sisäisesti, aivankuin itsestään, kunhan ajattelija sitä vain ohjailee ja pitelee asiaan päin käännettynä; tai ihmisen järki voi olla heikko, laiska ja kesyttämätön, joka heti väsyä, joka ei pysy asiassa, ja joka vaikeasti mitään älyää ja ymmärtää. Ja kun nyt pyhän kirjan kirjoittaja kuvaa omaa kokemustaan verhotusti, vertauskuvallisesti, ja sanoo järkensä pojan siittäneen »Metsä-aasin», niin se merkitsee, että hän tuli työssään tietoisiksi siitä, että hänen järkensä oli laiska ja tottelematon. Ja jokainen henkinen työntekijä täytyykin tulla tämän asian selvästi kokemaan. Sillä niin kauan kun ihminen tyytyy penkomaan ja kilpailemaan vain ulkonaisissa asioissa, saattaa hän luulla olevansa vaikka maailman viisain nero — jos nim. hän vain suvaitsee viisautensa näyttää —, mutta kun ihminen tosissaan ja käytännöllisesti koettaa ymmärtää elämää sisään päin, ja sisästä ulos päin, silloin hän pian tulee huomaamaan, että hänen järkensä ratsu on oikea metsä-aasi, kesyttämätön ja laiska. Niinhän onkin elämän todellinen ja pyhä tieto aina ollut peitettynä ja salassa »tämän maailman viisailta».

Mutta sitten seuraa

Mahujael. — Vaikka ihminen on tullut tuntemaan itsensä tällaisessa kohdassa, ei hän jää siihen. Ihminen, joka on jumalaisessa kaipuussaan päättänyt lähteä sisäisen historian tielle, ja joka on ottanut sen niin vakavasti, että on siinä vakavuudessaan kyennyt ja tullut lyöneeksi Aabelin kuoliaaksi itsessään, on kyennyt ihmisenä murtautumaan pois eläimellisyytensä ylivallasta, voidakseen ilmentää ihmisenä Jumalaa, hän ei voi jäädä istumaan paikalleen, päivitelläkseen järkensä kehnoutta ja omaa saamatto-

muuttaan. Hän ponnistaa, tekee työtä peräänantamattomasti. Ja siinä hänen järkensä ratsu kehittyy, jalostuu ja voimistuu. Hän on kääntänyt selkänsä elämellisuudelle, tahtoen ihmisenä ilmentää Jumalaa. Ja mitä hän tosissaan pyytää ja tahtoo — vaikkapa erehdyksienkin kautta ja niiden opettamana — sen hän aina saa. Sanoohan Jeesuskin: »Ja kaikki, mitä te anotte rukouksessa, uskoen, sen te saatte» Matt. 21: 22. Sillä anomien »rukouksessa, uskoen», merkitsee: tehdä koko henkensä voimalla ja täydellä luottamuksella työtä sen asian puolesta ja siihen suuntaan, josta hänen janoinen ja nälkäinen, mutta väsymykseen, pettymykseen, moitiskeluun ja katkeroitumiseen taipuisa sielunsa, on joskus virkistävän juomansa saanut. Kaikki on elämässä saavutettava laillisessa järjestyksessä: ponnistuksessa työn kautta, uskossa ja luottaen. Sanoohan Jeesuskin: »Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka uskoo minuun, hänkin on tekevä niitä tekoja, joita minä teen, ja suurempiakin, kuin ne ovat, hän on tekevä» Joh. 14: 12. Sillä sisimpäänsä, Herraansa ja Mestariinsa luottaen, mihinkään ja kehenkään takertumatta, moitiskelematta tai katkeroitumatta, on jatkuvassa työssä aina suurempia arvoja ilmenevä. Ja kun Kain tässä on päättänyt uhrata Herralle, on päättänyt kulkea ja toimia sillä tavalla ja siihen suuntaan, että jumalallinen elämä ilmenisi hänessä ja hänen kauttaan, niin se ilmenee sittenkin, ajan tullen. Ilokseen ja avukseen hän tulee kokemaan ja huomaamaan, että salattu jumalallinen elämä aivan kuin tulvehtii hänen sielussaan, elähyttäen ja valaisten sisästäpäin hänen toimivaa järkeään.

Juuri tällaista kokemustaan on pyhän kirjan kirjoittaja esittänyt sanoessaan: »Irak siitti Mahujaelin.» Mahujael onkin suomennettu: »Jumalan elämä». Pyrkivä, hengessään rukoileva ja toimiva sielun- ja järjestilä siittää itsessään aina toisen,

syvennetyn ja uudistetun sielun- ja järjentilan. — Ja sitten

Metusael. — Mitä on Metusael? — Kysykäämme: Mikä on mystikon ja sisäisen tien kulkijan seuraava kokemus? — Kun jumalallinen elämä oli ilmennyt ihmisen tajunnalle, tekee hän vähitellen seuraavan huomion: Hänestä tuntuu, niinkuin hän olisi ihmisenä vain esteenä jumalallisen elämän ilmestymiselle. Hän aivan kuin tuntee, ja itselleen puhuu: Ei minusta sentään ole mihinkään, ei minusta sentään tule mitään; parempi kuin kuolisi pois. — Niin, olihan hän jo Aabelinkin kuoliaaksi lyönyt. Miksi ei nyt Kainiakin? Ei vain elämellisyys ja »synti» ollut huonoa, pois raivattavaa, vaan hän itsekkin, toimivana minätajuntana, on huonoa, pois raivattavaa.

Tähän tällaiseen pysähdykseen saattaa olla syynä hänen inhimillinen heikkoutensa ja saamattomuutensa, tai hänen oma suuruutensa, hänen tahtomattaan ja tietämättäänkin pöyhistynyt omanarvon tunteensa. — Tässä turhamaisessa ja pöyhistyneessä tilassa saattaa ihminen joskus huijtoa ja haparoida siksi kauan, että hän on vaarassa syöksyä turmioon, sekapäisyyteen. Hän ei ymmärrä lähteä ainoastaan oikeasta portista: Mukautua ilolla ja ponnekkaasti Mestarinsa työhön. Mutta jos ihminen osaa tarttua tähän iloisen ja päättäväisen toiminnan sauvaan, siinä työssä johon Herransa hänet oli Kainina merkinnyt, silloin tämän itsensä hävittäminen ja kuoleman kaipuu voi saada syvemmän ja mystillisemmän sävyn. Se vie siihen, että ihmisessä vähitellen ja jatkuvasti »vanha ihminen» laiskuuksineen ja turhamaisuuksineen kuolee. Ja se tietysti kuolee samassa määrässä, kuin »uusi ihminen» syntyy ja elää. Se on sitä josta suuri mystikko ja väsymätön työntekijä Paavali niin paljon puhuu. Esim. näin: »Teidän tulee panna pois vanha ihmisenne, jonka mukaan ennen vaelsitte ja joka turmelee itsensä petollisia himoja

seuraten, ja uudistua aina mielenne henkeä myöten ja pukeutua uuteen ihmiseen, joka totuuden mukaan on luotu totuuden vanhurskauteen ja pyhyyteen.» Efes. 4: 22—24.

Kun tällainen, toiminnassa itseänsä mukaannuttava kuoleman kaipuu on ihmisessä tietoiseksi herännyt, silloin »Mahujael siitti Metusaelin». Metusael onkin suomennettu: »Kuoleman pyytäjä». — Tekijä, pyhän kirjan kirjoittaja, on tällä tavalla, peräkkäisissä pojissa ja heidän nimissään, kuvannut omia älyllis-henkisiä kokemuksiaan ja vaikeuksiaan. Ja me voimme, jos tahdomme, niistä aina jotain oppia.

Mutta sitten tulee

Laamek. — Laamek on suomennettu: »Köyhtynyt». Ja se on oikein. Sillä mikäli mystillinen kuolemankaipuu ennätti hänessä vaikuttaa, sikäli hänessä ilmeni eräänlainen pienuus, vaatimattomuus, nöyryys: hän alkoi paremmin löytää oman ja itsealotteellisen paikkansa henkisessä elämässä, sekä alkoi myöskin paremmin sopia ja mahtua omalle paikalleen; jonka hän oli siihenastisella työllään omaan erämaahansa raivannut. Sillä hän alkaa, kukaties, jo vihdoinkin ymmärtää, ettei henkisessä elämässä sovi käyttää mitään ulkonaisia kaappauksia, ei mitään keinotekoisia virkaanasettajaisia; että päinvastoin kaikki henkinen työ tarjoutuu sisästäpäin, oman sielullisen erämaan kautta, ja että kaikki nimitykset ja virkaanasettajaiset ovat merkintöjä sisäiseltä Herralta, Mestarilta, joka asettaa ja vihkii valmistuneen oppilaansa siihen työhön ja sille paikalle, jonka ja johon hän on siihenastisessa työssään itsensä valmistanut. — Sentähden viisastumiseen päin kallistuva ihminen kieltäytyy tavoittelemasta elämältä mitään muuta etua, paikkaa tai asemaa, kuin *työtä*, sitä todellista työtä, minkä ohjelma on kätkeyty hänen sisäänsä; minkä suorittamisessa raivautuvat hänen omat sielulliset erämaansa, purkautuvat hänen syvimmät ja salatuimmat voimansa; mikä on sopu-

soinnussa hänen sisimmän itsensä kanssa; mihin itse sisäinen elämä hänet vihkii ja merkittynä lähettää.

Mutta tässä työssä tulee hänen Laamekinsa, köyhyytensä, esille toisellakin tavalla: saamattomuutena. Hän joutuu sellaisen tehtävän eteen, joka on hänelle kuin yllätys, ja jossa hänelle voi käydä niin, kuin kävi vanhalle Väinämöiselle, joka joutui etsimään puuttuvia sanoja Vipusen vatsasta. — Tämä neuvottomuus, köyhyys ja hätä, voi johtaa siihen, että elämä ylimalkaan alkaa synkistyä, alkaa käydä liian kuivaksi, kolkoksi; ilottomaksi ja mahdottomaksi.

Siihenkin tulokseen ovat kuitenkin omat asialliset syynsä. Vika on sittenkin, kaikesta kokemuksesta huolimatta, hänessä itsessään, hänen siihenastisessa menettelytavassaan. Ja se on siinä, että Kain tuli lyöneeksi — ja olisi taipuisa edelleenkin lyömään — Aabelin kuoliaaksi. Ja kun Aabelin tappaminen merkitsi määrättyjen alkuvoimien ja luonnollisen elämän ilon hävittämistä, seurasi siitä, että elämä alkoi käydä liian järjellis-kuivakiskoisen kolkoksi ja ilottomaksi.

Ymmärrämme tämän paremmin ajatellessamme tavallista aineellista peltoviljelystä. Jos peltomies koettaa tehdä talossaan puhdasta ja siistiä sillä tavalla, että hän esim. polttaa kaiken muodostuvan törkyn, saa hän kyllä pian puhdasta; mutta jos hän kuitenkin vaivautuisi järjestämään kaiken tuon sinään kelvottoman törkyn lannoitusaineena pellolle, muuttuisi se peltojen viljavuudeksi, peltomiehen iloksi ja rikkaudeksi. — Aivan sama on laki sielullisessa ja henkisessä viljelyksessä. Sentähden kaikki todelliset viisaat kieltävät vastustamasta pahaa. Esim. Jeesus sanoo opetuslapsilleen: »Älkää tehkö pahalle vastarintaa.» — Ihmiset, ja kirkotkaan, eivät kyllä ole näistä Mestarinsa sanoista paljoa välittäneet; he ovat koettaneet *kiertää* niitä kaikilla omilla

selityksillään, sensijaan että he olisivat koettaneet *ymmärtää*, miksi Jeesus on niin sanonut.

Mutta jokainen alkuvoimiensa hävittäjä, jokainen Aabelinsa tappaja, tulee kerran, umpikujaan ajaututtuaan, huomaamaan, ettei se niin »turhaa» ollutkaan. Ja silloin on hänellä vastassa

Laamekin avioliitto Aadan ja Sillan kanssa.

Tähän mennessä ei ole puhuttu mitään vaimosta ja avioliitosta; sitten kun Kain tunsu vaimonsa. On vain jatkettu sukua yksinomaan miehen puolelta: Hanok siitti Iradin, Irad Mahujaelin, Mahujael Metusaelin, Metusael Laamekin. Miksi niin? Siksi, että pyhän kirjan kirjoittaja on siinä kuvannut sitä omaa aikaansa, jolloin hän totuudenetsijänä ja innossaan oli kääntänyt selkensä kaikelle pahalle, kaikelle synnille, kaikelle tunteiden turhuudelle, ja koetti kulkea vain puhtaana järjen ja tiedon tietä, tahtoen vain järjellään kaikki asiat selvittää ja ratkaista. — Kuulee sitä vieläkin, aatteelistenkin ihmisten, puhuvan jokseenkin näin: Ei sitä auta olla liian herkkä, tunteellinen ja hellämielinen, jos tahtoo työskennellä aatteen puolesta. Täytyy olla valmis iskemään ja ottamaan iskuja vastaan; täytyy olla valmis lyömään vaikka oman veljensä kuoliaaksi — aatteen vuoksi.

Mutta se periaate vie aina lopuksi — joko yhdessä tai toisessa ruumistuksessa — siihen, että elämä tuntuu liian ilottomalta, karulta ja kolkolta. Ja se vie samalla myös siihen, että hän jää voimattomana sen tehtävän eteen, jonka suorittajaksi elämä oli häntä kutsunut. Hän on voimaton avaamaan sitä sulletun elämän porttia, jonka edustalle hän oli tullut. Siinä hänen sielunsa aivan kuin tuskassaan huutaa: Voi, kyllä tämä elämä on sentään liian ilotonta, tyhjää ja kolkkoa! Ei tätä jaksaa. Voi, jospa sentään

olisi elämässä enemmän hellyyttä, ystävällisyyttä, iloa ja kauneutta!

Ja kohta, kun ihminen on tämän kauneuskai-puunsa syvästi tuntenut, on hän samalla mennyt mystilliseen eli pyhään avioliittoon

Aadan kansa. Aada onkin suomennettu: »Kau-nistettu». Se sopii, sillä Laamek on mennyt sielus-kaan avioliittoon *kauneusihanteen* kanssa.

Tästä avioliitosta syntyy poika,

Jabal, josta tuli »niiden isä, jotka majoissa asui-vat ja karjanhoitoa harjoittivat».

Siis sama virka ja *paimentolaisen* tehtävä, kuin oli Aabelilla. Aabelin löi ihminen kokemattomuudes-saan kuoliaaksi. Se se oli todella »turhaa», oli tur-huuksien turhuus; sillä nyt joutuu Laamek synnyttä-mään hänet uudelleen. — Ja niinhän se on elämän laki: Kaiken, mitä ihminen hävittää, sen hän saa jälleen tuskalla synnyttää.

Ihminen siis sisäisesti synnyttää itsensä tuon vaikean Laamek-portin läpi; muuten siitä ei päässyt. Niinhän sanoo Jeesuskin Nikodeemukselle: »Jos ihminen ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan.»

Majoissa asuminen merkitsee *sisäistä* työtä, sisäistä *itsekasvatusta*, jolloin ihminen kohtelee itseäänkin päättävällä lempeydellä, jolloin hän pai-mentelee ja kesyttelee omia ja ympäristössään kos-ketuksessa olevia eläimellisiä alkuvoimia. Silloin hän ei enää »iske», silloin hän ei enää lyö »vaikka veljeänsä» kuoliaaksi aatteen tähden — puhumatta-kaan raukkamaisen pelkuruuden ja kurjan palkan ja kunnian ja »oman nahkansa» pelastamisen tähden. Ei, sillä nyt hän alkaa ymmärtää, että myöskin puh-das ilo ja kauneus, hellyys ja ystävälliset suhteet, ovat rikkauksia ja arvoja. Ja että juuri ne ehkä ovatkin suurimmat arvot elämässä. Siksi hänen täytyy synnyttää itsensä totuuden rakkaudessa ja kauneuden kaipuussa niin syvälle elämään sisälle,

ettei hänen voimakkainkaan työnsä ja toimintansa koituisi kenenkään väkivaltaiseksi tuhoksi. Sillä kaipaamiansa elämänilon- ja kauneusarvoja hän ei lopuksikaan saa muuten, kuin loihtimalla ne esille ja kesyttämällä sekä omista että ympäristönsä eläimellisistä alkuvoimista.

Mikäli ihminen tässä työssään onnistuu, sikäli hänen eläimelliset alkuvoimansa myöskin järjestyvät ja alkavat vähitellen näyttäytyä ulospäinkin luovana voimana ja taiteellisenä elämänilona. Se on Aadan toinen poika,

Jubal, josta tuli »niiden kantaisä, jotka kannelta ja huilua soittavat».

Siis *taiteellista* iloa, huilun- ja kanteleen soittoa; eikä suinkaan eläimellistä melua, kirkumista ja mylvinää; tai tuota vieläkin kammottavampaa pauhua ja ryskettä, jota raakalaiset, ja kasvatuksen ja pimitysneen uskonnon edustajain kautta harhaan johdetut »sivistyskansat» sodissaan aikaansaavat.

Tämä kannel ei suinkaan ole vain joku ulkonainen soittokone, vaan se kannel on ihmisen oma sielu. Omassa sielussaan hän soittaa sisäisen elämänilon, taiteellisen kauneuden ja runouden kannelta. Tällä soitollaan hän lumoo ja kesyttää omat ja ympäristönsä eläimelliset ja villit alkuvoimat. Siksipä pyhissä kirjoissa esiintyykin merkillisiä kanteleensoittajia, niinkuin esim. kuningas ja runoilija Daavid. Hänellä ei ole halua surmata kuningas Saulia, vaan hänelle tarjoutuu tilaisuus karkoittaa pahoja henkiä kanteleensa soitolla. Samoin suomalaisessa Kalevalassa vanha ja viisas Väinämöinen soittaa kanteleaan niin, että villit eläimet, s. o. hänessä itsessään ja elämässä yleensä ilmenevät villit, kesyttämättömät, inhimilliseen ja jumalalliseen värähtelytilaan saattamattomat eläimelliset alkuvoimat, pysähtyvät Väinämöisen soittoa kuuntelemaan. — Mutta niinkuin vanha Väinämöinen oli vielä kanteleensakin laulamalla laittanut, niin on jokainen ihminen tekevä.

Rinnan Aadan kanssa ottaa Laamek toisen vaimon,

Sillan. — Jos Aada edustaa kauneuden ja runotaren äitiä, joka uudelleensynnyttää ihmisen tunnesielun, niin Silla taas edustaa järjen mystillistä uudestisyntymistä. Sillä joskin tunnesielu muodostaa kanteleen kaikupohjan, niin järki muodostaa kanteleessa kielet, joka väräyttelee soinnun ja äänet. Sielullinen ja henkinen elämä ei voi pukeutua ja ilmetä runouden, taiteen ja kauneuden värähtelyissä ilman järkeä. Siksi Sillakin synnyttää pojan,

Tubal-Kainin, joka oli »taitava kaikkinaisissa vaski- ja rautatöissä». — Tubal-Kain on kuin Kainin, eli siis järjen, uudestisyntymä. Siinä syntymässä järjellinen kyvykkäisyys, kriittisyys ja oppineisuus muuttuu elämän luovaksi soinnuksi, nerokkuudeksi, jossa voima ja kauneus yhtyvät. Siksi Tubal-Kainilla on myöskin sisko, Naema, suomeksi: »Kaunis, ihana». Neron järki eroo kyvyn ja taistelevan kriitikon järjestä siinä, että kun kyky taistellen raivaa tietä korvessa, kohotteleiksen kohti vuorien kukkuloita, silloin nero laulellen luo venheitä ja kanteleita, niinkuin vanha Väinämöinen, ja soitollaan helkyttelee sielujen kannelta. Täydellistyvässä mystikossa, profeetassa, elävät yhtyneinä ja ilmenevät sopusointuisina mies-naisellisuus, voima ja kauneus, runous ja nerous. Hän ei voi tehdä mitään rumaa, ei voi mitään särkeä, sillä hän on luoja ja tottelee totuuden, kauneuden ja sopusoinnun lakeja.

Tubal-Kain, yhdessä siskonsa Naeman kanssa, edustaa siis kenkisesti syntyneen salatieteilijän eli profeetan runollista ja nerollista järkisieliä. Siksi pyhissä kirjoissa esiintyykin kanteleensoittajan ohella seppo, taitava takoja. Esim. kuuluisa kuningas Salomo tuottaa Tyyronista vaskiseppä Hiiramin, joka valmistaa kultakoristeet Salomon rakennuttamiin rakennuksiin Jerusalemissa. Samoin esiintyy Väinämöisen rinnalla seppo Ilmarinen, taitava takoja,

joka takoo Sammon. Vasta Sammon taottua Kalevalan sankarit saavuttavat pimeään Pohjolan ihanan Immen; samoin kuin Salomo saavuttaa Faraon tyttären pimeästä Egyptistä. — Mutta mitä he silloin ovat saavuttaneet? He ovat saavuttaneet käyttöoikeuden eläimelliseen alkuvoimaan, joka itsessään, inhimillisen ja jumalallisen elämänvärähtelyn edessä, on sokeata, siis pimeätä ja pahaa, mutta joka sisäisessä työssään ja ponnistuksissaan ansioituneen profeetan ja henkisen työskentelijän sieluelämässä muodostuu kaiken taiteellisen kauneuden, runollisen voiman ja mielenlennon ehtymättömäksi alkuvoimaksi. Ja kun ymmärrämme, että vain tätä tietä on saavutettavissa taiteellisesti laulava ja runollisesti helkähtelevä sie-luntila, nerollisesti luova henkinen kannel, silloin älyämme, miksi eivät viisaat yritä pelastaa ihmis-kuntaa pahan vastustamisella ja hävittämällä. Sillä jos kaikki alkuvoimat ja alkuolennot, jos mekin inhi-milliset olennot, jotka olemme sisäiseltä puoleltamme edelleenkin kuin kreikkalaisten kentaurit, osaksi eläi-men osaksi ihmisen muotoisia, jos mekin hävitettäisi, niin mistä silloin koskaan syntyisi sopusointuisuu-dessaan täydellinen ihmiskunta? Ei, vaan juuri meistä, kentaurin tapaisista alku- ja ylimenoihmi-sistä, suuri Elämä kesyttää ja kasvattaa täydellis-tyviä jumal-ihmisiä. Ja tässä suuressa inhimillisessä eläintarhassa jumalaistuneet nerot ja profeetat soit-tavat kanneltaan, ollen niin ihmisten todellisia paimen-ia, kesyttäjiä ja kasvattajia.

Ymmärrämme tätä paremmin ajatellessamme muutamia sellaisia taiteen ja nerouden kanteleensoit-tajia, kuin Shakespeare, Dante, Goethe ja Aleksis Kivi. Näillä nimillä tunnetut inhimilliset muodot ovat jo aikoja sitten haihtuneet elämän suuressa sulattimossa; mutta heidän luovan neronsa kannel elää ja soi vielä uloimmassakin ja järeimmässäkin ilmennyksessään, s. o. heidän jälkeensä jättämissä teoksissa. Kun pysähdymme heidän teostensa

ääreen, tai kun niitä esitetään taiteellisilla näyttämöillä, silloin saatamme yhä joutua lumoihimme heidän kanteleensa soitosta. Sellaisella hetkellä me saatamme unohtaa itsemme, ulkonaiset erityisyytemme, kielemme ja kansallisuutemme, köyhyytemme ja rikkautemme, sen, että me kukaties lukeudumme johonkin erityiseen yhteiskuntaluokkaan, erilaiseen uskontomuotoon; me kukaties unohdamme olla sinä pienenä hetkenä *vain ihmisiä*, ihmisiä, joittenka sisässä on sillä hetkellä soinnut ja värähdellyt pieni kieli ikuisuuden kanteleessa.

Siinä on Tubal-Kain soittanut kanneltaan, ja me villit alkuihmiset, jotka yleensä vielä epäilemme toisiamme ja taistelemme toisiamme vastaan, me olemme hetkeksi pysähtyneet kuuntelemaan hänen soittoaan.

Toista on jos pysähdymme oppineen ja arvostelevalle älyniekalle, tai hurskastelussaan kiivailevalle oikeaoppisen vaikutuspiiriin. Silloin me emme koskettele syvimmän ja alkuperäisimmän ihmisyytemme kanteleenkieliin, vaan me koetamme kohoutua erittelevän arvostelun korkeuksiin, ollaksemme itse siinä jotakin, tai me kuulemme ikäänkuin ukkosen jylinää ja sotatorvien pauhua, jolloin mekin saatamme sisäisesti haarniskoitua kuin pyhään sotaan ja taisteluun oikean uskon ja jumalan puolesta vääräoppisia, s. o. toisinajattelevia, ja kaikkea syntiä ja pahaa vastaan.

Kaikki tuo tapahtuu ennen Laamekin mystillistä avioliittoa Aadan ja Sillan kanssa. Mutta siirtyessämme sisäisessä uudestisyntymässä, taiteellisen sieluntilan ja runollisen mielenlennon kautta ja välityksellä, uskonnon ulkonaisista muodoista ja toisiaan painostavista ja keskenään hankautuvista järjestelmistä siihen todelliseen, sisäiseen ja hengelliseen uskontoon, jossa kaikki on sopusointuista ykseyttä, silloin meitä ei enää aseisteta ja pyhässä kiivaudessaamme innosteta taistelemaan jumalan puolesta jota-kuta vastaan, vaan meissä heräävät ja kasvavat

Laamekin lapset; ja juuri heissä meidän sielumme kuuntelee jumalaista soittoa ja alkaa itsekin värähdellä myötätuntoisen ymmärtämyksen värähtelyjä ympäröivään elämään. Voimakkaassa sielussaan hän ymmärtää, ettei Elämä ole häntä kutsunut taistelemaan jotakuta vastaan, vaan tekemään yhdessä työtä elämän kanssa. Hän ymmärtää, ettei kukaan voi aseistettuna astua mystilliseen elämään, Jumalan valtakuntaan ihmisten keskellä; siksi hän vapaaehtoisesti riisuuntuu sekä ulkoisista että sisäisistä aseista, tarttuen vain sisäisen elämän, tiedon ja taidon taikahuiluun, soittaen rakastavan henkensä ikuisuuden kannelta.

Tällainen kesyttäminen ja paimentaminen, taiteen ja nerouden ja hengellisen rakkauden kanteleensoitto on Laamek-portin takaisen hengellisen uskonnon tehtävä. Sentähden ei todellisen, hengellisen uskonnon paimeneksi, huilun ja kanteleensoittajaksi, luovaksi neroksi, taitavaksi takojaksi, tulla jonkun ulkonaisen vaalin ja valinnan kautta; siihen on vain yksi portti ja keino: Tahtoperäisen pyrkimyksen kautta tapahtuva sisäinen ja henkinen syntyminen.

Kuka ikinänsä tappaa Kainin, hänelle se on seitsemänkertaisesti kostettava.

Vielä meidän on syytä pysähtyä erääseen ajatukseen, joka välittömästi ja välttämättömyytenä nousee eteemme. Se on: Miksi elämä varustaa ihmiset jo synnynnäisesti niin eritavalla: toisilla on runouden ja nerouden ja mystillisen elämän kannel ja taikahuilut jo synnynnäisesti mukana, toiset taas ovat puettut vanhurskauden sota-aseilla, kun kolmansilla ei ilmene kumpakaan, ei siveellistä taistelua eikä mystillistä soittoa tai laulua? Miksi esim. Aleksis Kivi, tuo ulkoiselta puoleltaan vähäpätöinen ja turvaton maanpakolainen, oli synnynnäinen laulaja ja nero, jonka sie-

lussa soi mystillinen kannel? Miksi nerot yleensä ovat jo synnynnäisesti neroja? Miksi profeetat yleensä ovat kutsutut ja pyhitetyt jo ennen syntymäänsä? Siksi, että ihmisessä ei synny sisäinen nerous tai profeetta vain yhden maallisen elämän työllä. Meillä ihmisillä on pitkä jälleensyntymien sarja takanamme ja edessämme. Elämä järjestää meille tilaisuuden jatkaa työtämme yhä uusissa ruumistuksissa.

Samainen jälleensyntymisen laki sisältyy myöskin tähän Kainin suvun historiaan. Siinä esiintyy, Kainista alkaen, seitsemän sukupolvea: Kain, Hanok, Irad, Mahujael, Metusael, Laamek ja Tubal-Kain veljensä ja siskonsa kanssa. Paitsi että nämä seitsemän polvea edustavat asteita siveellisessä ja henkisessä elämässä, joista edellä olemme puhuneet, edustavat ne myös, toisella tavalla katsottuna, saman ihmisen seitsemää maallista ruumistusta.

Ja miksi juuri seitsemää? Siksi, että pyhissä mysterioissa oli tultu kokemuksen kautta tietämään, että kun ihminen oli tullut määrättyyn kohtaan, oli omassa itsessään saanut ihmisenä jonkunlaisen voiton eläimestä, vaikkapa niin, että oli lyönyt Aabelin kuoliaaksi, ja kun hän siten oli astunut salatun elämän virtaan ja sisäisen historian tielle, saattoi hän seitsemässä maallisessa elämässä saavuttaa ylösnousemuksen, kuolemattoman elämän ja mystillisen kanteleen. Siinä työssä, silläkin kehityksen taipaleella, saattaa kulua satojakin ruumistuksia, jos ihminen kulkee vain tavallisen ihmiskunnan tavalla, suuren virran mukana. Mutta kun ihminen löysi opettajan ja astui sisäisen elämän tielle, ja kun hän siinä osasi täyttää paikkansa vastaansatulevien tehtäviensä suorittamisessa ja sulattamisessa saattoi hän vähitellen muuttua vanhurskauden soturista mystillisen elämän kanteleensoittajaksi; se tapahtui seitsemässä elämässä. Siksi Herra sanookin Kainille: »Kuka ikinä tappaa Kainin, hänelle se on seitsemänkertaisesti kostettava.»

Miksi Kainin tappaminen on kostettava juuri seitsemänkertaisesti? Siihen täytyy olla, ei vain satunnaisesti mielivaltainen, vaan lakiin ja tosiasioihin perustuva syy. Ja syy on juuri äskenmainitsemamme: Kun ihminen oli ajattelijana voittanut eläimellisyytensä, vaikkapa alussa vain sillätavoin kielteisesti, kuin Kain sen oli tehnyt, »tappamalla» Aabelin, ja jos hän nyt vielä tahtoi »tappaa» Kainin, s. o. tahtoi voittaa taistelevasti järkeilevän ihmisyytensä, niin että Jumala hänessä kaikki kaikessa olisi, silloin hänen oli kerrattava eli toistettava sama työ seitsemässä inhimillisessä ruumistuksessa, toinen toistaan syventyneemmässä, nöyrytyneisyydessään vahvistuneemmassa, henkevyityneemmässä. Sen työn aikana ja näiden elämien kuluessa hänessä saattoi järjellisesti taisteleva kiivaus muuttua yhä suuremmaksi rakkaudeksi, joka vaikutti ja aiheutti sen, että hän tuli vähitellen riisutuksi sota-aseistaan, ja hänestä tuli salatun ja kuolemattoman elämän mystillinen huilun- ja kanteleensoittaja. Eläimellisyys ja inhimillisyys olivat hänessä sisäisen sulautumisen kautta muuttuneet jumalallisuudeksi, niin että vain taivaallisen Isän tahto hänessä tapahtuisi.

Ja sellaisena häntä tietenkin odottavat uudet ja yhä ihmeellisemmät kokemukset.

J.R. Hannula TUBAL-KAIN 1923
Kopio 24.5.2015 Turku Jarmo Niemi

Ruusu-Risti

Okkultinen aikakauskirja. Toimittaja: Pekka Ervast. Hinta vuosikerta 50: —. Tilataan postin kautta, asiamiehiltä tai suoraan toimitukselta, os.: *Äggelby*.

Ruusu-Risti-Kirjasto:

N:o 1 **Seikkailu Rosenkreuziläisten luona.** Kirj. toht. Franz Hartman. Suomensi Kyllikki Ignatius. Hinta nid. 15: —, sid. 20: —.

N:o 2 **Luominen.** Kirj. J. R. Hannula. Hinta 3: —.

N:o 3 **Rosenkreuziläinen maailmankatsomus.** Kirj. Max Heindel. Suom. Kyllikki Ignatius. Hinta nid. 75: —, sid. 100: —.

N:o 4 **Vaeltajana korvessa.** Kirj. J. R. Hannula. Hinta 9: —.

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ, TIETÄJÄ, VIIPURI.

Hinta 10 mk.